

KOMORNÍ LISTY

časopis soudních exekutorů

*Časopis je zapsán do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.*

I/2021
13. ročník

BILANCOVÁNÍ
SLOVO PREZIDENTA
EK ČR

ČLÁNKY

JUDIKATURA

ZPRÁVY Z KOMORY

vydává Exekutorská komora
České republiky

EDITORIAL

Mgr. Pavel Tintěra

soudní exekutor
Exekutorský úřad Rakovník
člen redakční rady Komorních listů

„Nevstoupíš dvakrát do stejné řeky“, našeptával mi můj vnitřní hlas v okamžiku, kdy mi bylo nabídnuto opakované angažmá v redakční radě časopisu, který právě držíte v ruce nebo máte otevřený v prohlížeči svého počítače. „Neboj se toho“, ozvalo se vzápětí. Vnitřní souboj byl intenzivní, ale krátký. Když jsme před více než deseti lety, spolu s dalšími mladými kolegy a pod vedením tehdejší prezidentky Jany Tvrdkové, časopis zakládali, postupovali jsme možná naivně, ale s jasnou vizí a přáním, aby se z časopisu stalo skutečně odborné periodikum s přesahem do jiných právnických profesí. S jídlem rostla chuť, a tak brzy vnikla další vize – posunout časopis do vyšší ligy. Zápis na seznam recenzovaných, neimpaktovaných periodik? Je to možné? Dokážeme to? Stalo se v roce 2015. Když jsme pak v roce 2017 s kolegy zakladateli redakční radu opouštěli, činili jsme tak s vědomím, že časopisu prospěje „nová krev“, nové zázemí, noví lidé, nové nápady. S odstupem dalších čtyř let tak vnímám nabídku vrátit se jako drobné ocenění tehdy odvedené práce. Děkuji za to, budu se snažit.

Přál bych si, aby časopis zůstal především časopisem odborným. Články, rozborů, komentáře, názory, recenze, judikatura. Přál bych si, aby časopis informoval a vzdělával. Současně však chápu, že tohle všechno nezařídí pouze redakční rada či vydavatel. Je to úkol pro všechny členy stavu, kteří to s časopisem myslí dobře. Komorní listy nechtou pouze soudní exekutoři, ale řada členů jiných právnických profesí i mnoho lidí ze soukromého sektoru. Pojďme jim společně ukázat, o čem je naše práce, co obnáší, co nám pomáhá, co nám ji komplikuje. Ukažme ale také, že stojíme o názory odborníků z jiných právnických profesí, především těch, které se s naším oborem v menší či větší míře prolínají. Pojďme dělat časopis spolu.

Symptomatickou se dnešní době stává jistá zkratkovitost, impulzivnost a mám pocit i čím dál větší absence zdravého vizionářství. Zvykli jsme si žít tady a teď, jsme nuceni reagovat na neustálé změny, které přicházejí tak nějak často a náhodně. Důkazem budiž aktuální stav projednávání novely exekučního řádu, respektive množství pozměňovacích návrhů ve stylu „jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort“. Považuji to za jistou rezignaci na snahu řešit věci s dlouhodobým přesahem, snahu řešit věci tak, aby fungovaly nejen teď, ale i za rok, za pět, za deset let. Vnímají-li to tak zákonodárci, neznamená to, že se tomu musíme přizpůsobit. Právě naopak. Ujasněme si, co vlastně chceme a čeho chceme dosáhnout (zamyšlení se). Řekněme si, kdy a na jak dlouho toho chceme dosáhnout (dlouhodobá strategie). Snažme se pro to něco udělat (komunikace, společná práce). Ukažme, že nám na udržitelné budoucnosti záleží. V opačném případě budeme živeni jen pejsko-kočičkovskými dorty, až nám z toho bude špatně.

Nejsou Komorní listy jedním z vhodných nástrojů? Není dobře, že máme periodikum, které nám umožňuje předkládat odborné veřejnosti odborné názory, podrobovat věci rozumné a věcné kritice a argumentovat de lege ferenda? Jsem přesvědčen, že ano. Využijme toho.

OBSAH

ČLÁNKY

**6 Bilancování
Slovo prezidenta EK ČR**
Mgr. Jan Mlynarčík
prezident Exekutorské komory ČR

**9 Vstup vlastníka nemovité věci do obydlí osoby užívající prostory
bez řádného právního titulu**
JUDr. Roman Chaloupka

**14 Náklady exekuce uhrazené před doručením vyrozumění
o zahájení exekuce povinnému**
JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

JUDIKATURA

18 Z judikatury Ústavního soudu
rubriku připravila Mgr. Lucie Mikmeková

22 Judikatura v exekučních věcech
rubriku připravil Mgr. David Hozman

ZPRÁVY Z KOMORY

33 Z jednání prezidia EK ČR
Mgr. Petr Prokop Ustohal

36 Profil soudního exekutora

ABSTRAKTY

JUDr. Roman Chaloupka

Vstup vlastníka nemovité věci do obydlí osoby užívající prostory bez řádného právního titulu

Předložený odborný článek pojednává o řešení problému, zda vlastník nemovité věci legálním způsobem může dosáhnout toho, aby byl do svých prostor (obydlí třetí osoby) vpuštěn (například za účelem prohlídky), pokud třetí osoba, která užívá bez právního titulu cizí nemovitou věc, odmítá jejímu vlastníkovi poskytnout jakoukoliv součinnost a tuto cizí věc užívá i nadále, a to i proti vůli vlastníka.

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Náklady exekuce uhrazené před doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému

Článek se zabývá problematikou určení povinnosti hradit náklady exekuce a určení výše nákladů exekuce za situace, kdy povinný uhradí pohledávku oprávněného přímo oprávněnému před doručením vyrozumění o zahájení exekuce. V článku jsou rozebrány čtyři situace, které mohou v exekučním řízení nastat, tedy že je oprávněnému uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření, oprávněnému je uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření, oprávněnému je uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření a oprávněnému je uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření.

BILANCOVÁNÍ

Slovo prezidenta EK ČR

Mgr. Jan Mlynarčík
prezident Exekutorské komory ČR

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

blíží se čas dalšího sněmu soudních exekutorů, na němž budeme tentokrát volit nové vedení Exekutorské komory České republiky, nové prezidium. Nastal tedy správný čas na to, abych se ohlédl za funkčním obdobím stávajícího prezidia, jehož jsem měl tu čest být členem a které (byť v pozměněné podobě) tři roky usilovalo o lepší podmínky pro výkon exekutorské profese a o kvalitnější exekuční prostředí nejen z legislativního hlediska.

Prezidium, původně vedené JUDr. Vladimírem Plášilem, LL.M., coby prezidentem, zpočátku svého působení spatřovalo urgentní potřebu zapracovat na prezentaci Exekutorské komory ČR a exekutorského stavu jako takového navenek. Obraz naší profesní organizace, jemuž byly jistými senzacechtivými subjekty neustále připomínány některé již dávno vyhaslé problémy minulosti, nebyl v očích veřejnosti přijímán zrovna nejlépe. Ani naše profese se netěšila příliš dobrému jménu. Zaměřili jsme se proto nejprve na oblast public relations (PR). Za účelem zlepšení informovanosti veřejnosti a vylepšení mediálního obrazu Komory a exekutorů bylo přijato mnoho opatření. Od různých mediálních aktivit a rozhovorů jsme přistoupili i k výraznému posílení prezentace Exekutorské komory ČR na sociálních sítích. Díky tomu máme nyní profily na Facebooku a na Twitteru, které jsou aktivní a neustále obohacované o nový obsah. V rámci možností se také pověřené osoby starají o reakce na mnohé kontroverzní příspěvky ostatních uživatelů. Rozrostl se tak počet aktivních sledujících na profilech Komory a vesměs i počet pozitivních reakcí.

Komunikaci však bylo nezbytné rozvíjet i směrem k odborné veřejnosti, a především směrem ke státu. Komora proto v polovině roku 2019 spustila projekt „Otevřená data o exekucích“ (dostupný na <https://statistiky.ekcr.info/>) určený k publikaci veřejně dostupných statistických dat týkajících se exekucí. Na statistický web jsme v první fázi umístili statistické listy týkající se například počtu exekucí, počtu povinných, geografického rozložení exekucí apod. Statistické listy neustále prostřednictvím aparátu Komory aktualizujeme o čerstvá data. Vzhledem k rostoucí poptávce byl projekt posléze rozšířen i o zdrojová data určená k dalšímu zpracování a následně i o data rozpracovaná na geografickém podkladu – mapě umožňující meziregionální srovnávání.

Především díky online dostupným datům se podařilo vymýtit některé neustále se držící „mýty o drakonických exekucích“ či „šíleném zadlužení“ české společnosti. V mnoha ohledech nám právě volně přístupné statistiky velmi pomohly v boji proti některým zcela nesmyslným legislativním návrhům. Právě díky práci s tvrdými daty jsme již nemohli být v legislativním procesu neustále opomíjeni a stali jsme se pro zákonodárce partnerem, s nímž je třeba vést diskuzi a na jehož argumenty je nutné odpovídajícím způsobem reagovat. To dosvědčuje také enormní množství „zakázek na statistiky“, s nimiž se v současnosti vypořádáváme. Za všechny můžu jmenovat, že data poskytujeme například Ministerstvu spravedlnosti, Ministerstvu pro místní rozvoj, předsedům poslaneckých klubů, některým místním samosprávám či akademické obci (Akademie věd). Veškeré důležité statistiky jsou také neustále publikovány na sociálních sítích a s náležitým komentářem poskytovány médiím. Vědom si toho, že pero je mocnější než meč, jsem přesvědčen, že právě díky práci s daty máme v rukách mocný prostředek k racionální diskuzi nad jakoukoli úpravou exekučního prostředí. Věřím, že se během těch posledních tří let naše komunikace směrem navenek zlepšila razantní měrou.

Vzhledem k tomu, že už jsem načas téma informačních technologií, rád bych se ještě zmínil o několika dalších projektech, jejichž realizace započala nebo byla dokončena v průběhu funkčního období tohoto prezidia. V první řadě se jedná o zcela nový Portál dražeb Exekutorské komory ČR (dostupný na <https://portaldrazeb.cz>), který se podařilo spustit v říjnu 2020 a na jehož podobě se intenzivně pracovalo minimálně od začátku roku 2018. Portál dražeb nyní umožňuje kromě plnění informační povinnosti vyplývající z exekučního řádu i samotnou realizaci elektronických dražeb. Veškerá dražební činnost se tak dá soustředit do jednoho systému. Hlavní přednost nového dražebního portálu spatřuji v možnosti unifikace procesu elektronické dražby pod metodickým vedením Exekutorské komory. Do vývoje se zapojilo i mnoho z vás, za což vám patří upřímné poděkování, neboť právě díky vašim praktickým postřehům jsme mohli eliminovat mnohé z typických „porodních“ bolestí systému a lépe jej přizpůsobit reálným potřebám soudních exekutorů. Nový portál je také uživatelsky přívětivější než jeho starší verze a v současnosti se usilovně pracuje na jeho propagaci vůči veřejnosti za účelem přilákání dražitelů.

Stranou pozornosti obvykle zůstávají záležitosti, které snadno zapadnou pod nálepkou „údržba systémů“. Nicméně i těmto věcem bylo nutné věnovat náležitou pozornost. Výrazných upgradů se na základě výsledků výběrových řízení dočkaly veškeré servery používané Exekutorskou komorou ČR pro účely webových stránek, statistik, Portálu dražeb apod. Díky tomu jsme nyní podle výsledků vyjednávání se zákonodárci připraveni na případné zřízení Centrální úřední desky nebo Centrálního úložiště dat pro komunikaci a předávání spisů mezi

soudními exekutory, soudy a dohledovými orgány. V rámci vylepšování systémů by patrně stálo za to zmínit, že kromě tehdejší podpory právních informačních systémů Beck-online a Codexis se nám podařilo vyjednat i zvýhodněné podmínky využívání systému ASPI pro soudní exekutory.

Především zásluhou bývalého prezidenta JUDr. Vladimíra Plášila, LL.M., čest jeho památce, začala Exekutorská komora České republiky získávat pozitivní renomé i na mezinárodní úrovni. Komora čile komunikuje a spolupracuje s několika zahraničními stavovskými organizacemi soudních exekutorů; uzavírala se memoranda o spolupráci, probíhala mnohá setkání a semináře za účasti reprezentantů profesních komor. Nejvíce se tento pozitivní vývoj odráží ve spolupráci s Mezinárodní unií soudních exekutorů (UIHJ). V rámci čilé komunikace dochází k neustálé oboustranné výměně praktických zkušeností týkajících se právní úpravy výkonu exekutorské profese ve světě i relevantních statistických dat.

Spolupráce s UIHJ se již několikrát projevila jako oboustranně výhodná. Naposledy při projednávání a schvalování tzv. Lex Covid a Lex Covid II. Díky statistickým datům a informacím od UIHJ jsme byli schopni připravit daleko komplexnější argumentaci proti neustálému a mnohdy zcela nesmyslnému omezování průběhu exekucí v době probíhající pandemie onemocnění covid-19. Omezení exekucí prodejem movitých a nemovitých věcí se tak podařilo výrazně zkrátit oproti původně navrhovaným termínům. Nepochybně důležitou roli v tomto směru sehrál dokonce i sám prezident UIHJ Marc Schmitz, který se na základě naší žádosti obrátil na českého předsedu vlády Ing. Andreje Babiše, ministryni spravedlnosti Mgr. Marii Benešovou a na předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Mgr. Radka Vondráčka, které velmi působivým dopisem přesvědčoval o zbytečnosti a nesmyslnosti některých opatření v oblasti exekucí, které v rámci obou Lex Covid vláda navrhovala.

Tím se dostávám k problematice, která nás všechny zajímá pravděpodobně nejvíce – legislativě. Průběh de facto celého funkčního období tohoto prezidia se nesl ve jménu boje proti řadě nesmyslných návrhů na úpravu exekucí v České republice. Přesto se Komoře díky usilovné práci povedlo prosadit v legislativním procesu i zajímavé pozitivní změny.

Ústředním tématem práce prezidia na poli legislativy od počátku byla, a bohužel neustále je, novela občanského soudního řádu a exekučního řádu (sněmovní tisk č. 545). Prvotní podobu novely připravilo Ministerstvo spravedlnosti ještě pod vedením bývalého ministra JUDr. Roberta Pelikána, Ph.D., který navzdory odbornou veřejností obecně přijímané místní příslušnosti soudních exekutorů neustále prosazoval tzv. sněhuláka neboli koncentraci exekucí. Navrženou novelu doslova smetla v roce 2017

ze stolu Legislativní rada vlády jako nekoncepční a nedomyšlenou do důsledků, které může v praxi způsobit. Sněhulák evidentně nebyl jediným problémem, který předlohu sužoval. Znovu se novelu, která v podstatě nedoznala žádných změn, pokusil přes Legislativní radu vlády „protlačit“ v roce 2019 bývalý ministr spravedlnosti JUDr. Jan Kněžínek, Ph.D.; opět bez úspěchu. V obou případech podala Exekutorská komora ČR komplexní připomínkový materiál, který byl v mnoha ohledech převzat v argumentaci ostatních proti navržené podobě novely. Komora v mezidobě připravila a předložila zákonodárci mnoho návrhů na zefektivnění exekučního řízení (například místní příslušnost, racionální a jednoduché zastavování bezvýsledných exekucí, účinné doručování, předexekuční vymáhání, zjednodušení srážek ze mzdy apod.). Tyto návrhy jsme také osobně konzultovali na mnoha schůzkách se zástupci ministerstva a vlády.

Vláda však následně bez ohledu na výše uvedené předložila návrh zákona Poslanecké sněmovně v červenci 2019. Od té doby návrh neustále dlí na půdě Poslanecké sněmovny a jejích výborů. Po projednání na půdě Ústavního právního výboru a po podání enormního množství vzájemně nesouladných a často nesmyslných poslaneckých pozměňovacích návrhů se z novely, která již na začátku měla daleko k dokonalosti, stal problém pro všechny. Problém, který je potřeba nějakým způsobem odstranit ze zákonodárského procesu. Dokonce i předkládající Ministerstvo spravedlnosti je doslova zděšeno tím, co se z původního materiálu stalo. Nebudu se na tomto místě zaobírat všemi problematickými pasážemi novely a pozměňovacími návrhy, o tom už jsme vás ostatně několikrát informovali. Proto věřím, že nyní je spíše namísto mé osobní ujištění, že prezidium Exekutorské komory ČR ve spolupráci s Právní a legislativní komisí a sekretariátem Komory činí veškeré možné kroky k tomu, aby ke schválení návrhu ve stávající podobě vůbec nedošlo. Zaručuji vám, že usilujeme všemi dostupnými prostředky o to, aby tato novela občanského soudního řádu a exekučního řádu nespátřila světlo světa, aby byla z legislativního procesu stažena samotným předkladatelem.

Neustále také upozorňujeme na to, že daleko lepším a vhodnějším řešením úpravy exekučního prostředí by byl nový moderní a komplexní exekuční řád, který by reflektoval požadavky moderní doby. Neustálé nekoncepční záplatování již tak děravého exekučního řízení nedouje ku prospěchu nikomu.

Mnoho věcí se ovšem podařilo už uzavřít a dotáhnout do zdárného konce. Například nový zákon o náhradním výživném vyžaduje jako podmínku pro žádost o sociální dávku náhradního výživného, aby byla vedena exekuce (či výkon rozhodnutí) k vymožení pohledávky výživného vůči neplatícímu rodiči. Věřím, že tato změna se pozitivně promítne do způsobu vymáhání výživného v tuzemsku a že využívány k tomu budou v drtivé většině služby

soudních exekutorů, kteří v tomto ohledu mají mnoho co nabídnout.

Díky komplexním připomínkovým materiálům, které jsme připravili, se také podařilo zabránit přechodu vymáhání justičních pohledávek na Celní správu (návrhy se objevily pod sněmovními tisky č. 453 a č. 762). Za zcela bezprecedentní považují návrh skupiny poslanců na zrušení soudních exekutorů (sněmovní tisk č. 937), proti kterému se Komora velmi razantně postavila a k němuž posléze i vláda vyslovila zásadní nesouhlas. Do nového zákona o realitním zprostředkování se nám podařilo mezi kvalifikované poskytovatele úschov (advokáty, notáře a banky) zařadit i soudní exekutory. Za zmínku určitě stojí i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR z března 2019, jímž se na základě kompetenční žaloby podané Exekutorskou komorou podařilo dosáhnout jednoznačného právního názoru, podle něhož soudní exekutor není povinným subjektem k poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Ohlédnou-li se za funkčním obdobím tohoto nyní již končícího prezidia, musím zcela nekriticky uznat, že máme za sebou mnoho dobře odvedené práce. Náročné práce, která často připomínala spíše sisyfovský úděl. V samém důsledku však věřím, že se podařilo učinit mnoho pozitivních změn a také mnohým z těch negativních zabránit. Nebylo to však pouze zásluhou členů prezidia. Nic z toho by se nepodařilo bez přispění členů Právní a legislativní komise, sekretariátu Komory i vás všech ostatních, kteří jste se tu menší tu větší měrou přičinili a pomohli exekutorskému stavu, když vás potřeboval, bez ohledu na to, zda se jednalo o pomoc s legislativou, mezinárodními vztahy, public relations nebo problematikou IT.

Rád bych na tomto místě ještě jednou výslovně poděkoval našemu nedávno zesnulému kolegovi JUDr. Vladimíru Plášilovi, LL.M., za veškerou jeho činnost a obětavost při práci ve prospěch všech soudních exekutorů. Díky ale také patří předešlému prezidiu vedenému Mgr. Pavlou Fučíkovou, na jehož práci jsme v mnohém navázali a jehož kontaktů jsme hojně využívali při naší práci.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, pevně doufám, že současnou tíživou situaci ohledně probíhající epidemie koronaviru zvládáte dobře, a hlavně že již brzy bude za námi. Doufám také, že se budeme moci setkat na sněmu soudních exekutorů a že tento sněm bude díky vaší hojné účasti usnášeníschopný. Ostatně, budeme si volit nové vedení, nové prezidium.

S přáním pevného zdraví

Mgr. Jan Mlynářčík
prezident
Exekutorské komory ČR

VSTUP VLASTNÍKA NEMOVITÉ VĚCI DO OBYDLÍ OSOBY UŽÍVAJÍCÍ PROSTORY BEZ ŘÁDNÉHO PRÁVNÍHO TITULU

JUDr. Roman Chaloupka

soudní exekutor
Exekutorský úřad Mělník

Úvod

Pronajímáte třetím osobám vaši nemovitou věc či jinak těmto osobám umožňujete její užívání za účelem bydlení? Nebo nad tímto krokem, spočívajícím v přenechání vlastní věci k užití jinému, se kterým je bezpochyby spojena řada pozitiv (ale i negativ), v současné době teprve uvažujete? Než učiníte toto finální rozhodnutí a využijete tak pro vlastnické právo typické vlastnosti – tedy jeho elasticity, je třeba mít na paměti, že v některých případech je „zpáteční cesta“ od *nuda proprietas* k všeobecnému a nikým nerušenému právnímu panství nad věcí právně komplikovaná a časově poněkud náročná. V předkládaném článku se na této pomyslné „cestě“ zastavím v její půli.

Pro dosažení cíle tohoto článku záměrně pomíjím způsoby, na základě kterých je možné „zneplatnit“ užívací titul třetí osoby k nemovité věci a v úvodu rovnou presumuji, že takováto osoba již řádným právním titulem, který by ji opravňoval k užívání nemovité věci, nedisponuje, a „obývá“ tak dotčené prostory – takové, které slouží k bydlení, proti vůli jejich vlastníka. Za nastíněné situace je bezpochyby legitimní, pokud se vlastník věci domáhá prohlídky svých nemovitých věcí, aby si mohl například učinit přehled o jejich skutečném stavu a zjistil, zda nemůže hrozit třetím osobám jakákoliv škoda, kterou by byl vlastník povinen nahradit z titulu své objektivní odpovědnosti.¹

V předkládaném článku se tak pokusím nalézt odpověď na otázku, jak může vlastník nemovité věci legálně

¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 2938.

způsobem dosáhnout toho, aby byl do svých prostor (obydlí třetí osoby) vpuštěn (například za účelem prohlídky), pokud třetí osoba, která užívá bez právního titulu cizí nemovitou věc, odmítá jejímu vlastníkovu poskytnout jakoukoliv součinnost a tuto cizí věc užívá i nadále, a to i proti vůli vlastníka.

Na samotném úvodu musím zdůraznit, že v tomto pojednání se primárně zaměřím na právní možnost vstupu vlastníka do prostor určených k bydlení, tedy do obydlí třetí osoby; tato třetí osoba obývající nemovitou věc (která je současně jejím obydlím) proti vůli jejího vlastníka bude v textu označována jako „neoprávněný uživatel“ či jen „uživatel“. Zbývá dodat, že v níže uvedeném textu presumuji, že tento neoprávněný uživatel právním titulem k užívání nemovité věci disponoval, ale *ex post* jej pozbyl (tento výklad se tak primárně nevztahuje na osoby, které protiprávně obsadí vybranou nemovitou věc – tedy například na tzv. squattery).

I. Vymezení obydlí

Aby bylo možné blíže pojednat o možnostech vstupu do obydlí třetí osoby ze strany vlastníka nemovité věci (ve které se předmětné obydlí nachází), je nutné nejprve definovat, co se rozumí pod pojmem obydlí, respektive co lze za obydlí považovat.

Právní institut „obydlí“ je v tuzemském právním řádu vymezen pomocí trestních předpisů jako *dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející*.² Je tedy zřejmé, že zákonodárce se v této definici nikterak nedotýká samotného vlastnického práva, které není pro vymezení obydlí rozhodující. Je tedy nepochybné, že fyzická osoba může mít své obydlí v i v takových prostorech, které jí, lakonicky řečeno, nepatří.

Z ústavněprávního hlediska se za obydlí považuje vše, co slouží člověku k bydlení, pro něž mu poskytuje zejména soukromí, ve kterém nemá být rušen, zajišťuje ochranu nejen jeho osoby, ale i jeho osobních věcí. Dále je obydlí vymezeno i jako prostředek k zabezpečení klidu, oddechu, případně jiné nutné životní potřeby.³ E. Wagnerová ve vztahu k obydlí uvádí o poznání obecnější definici, neboť obydlím rozumí prostorově chápanou životní sféru, kterou si jednotlivec opatřil a současně ji zbavil obecné přístupnosti, bez ohledu na její umístění či vybavenost.⁴

² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 133.

³ ŠÁMALOVÁ, M. § 133 [Obydlí]. In: ŠÁMAL, P., GRÍVNA, T., HERCZEG, J., KRATOCHVÍL, V., PÚRY, F., RIZMAN, S., ŠÁMALOVÁ, M., VÁLKOVÁ, H., VANDUCHOVÁ, M. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1392.

⁴ WAGNEROVÁ, E. In: *Listina základních práv a svobod: komentář*.

Co se týče civilistického pojetí, obecný kodex občanského práva legální definici obydlí neobsahuje; tohoto právního institutu se však zákonodárce dotýká v části II. předmětného právního předpisu, ve které je obsažena materie rodinného práva, a to v souvislosti s rodinnou domácností manželů.⁵ Občanský zákoník oproti obydlí však obsahuje výslovnou definici pojmu bydlíště.⁶ Bylo by však chybou zaměňovat obydlí s bydlíštěm konkrétní osoby; byť se tyto dva právní instituty mohou v některých aspektech překrývat, nejedná se o synonyma: „Výraz ‚obydlí‘ je obecným výrazem, kterým se rozumí místo, kde osoba nebo osoby bydlí, které obývají. ‚Bydlíštěm‘ je třeba rozumět místo, kde je jejich adresa, například pro doručování, nejen úředních písemností.“⁷

Zbývá dodat, že právní institut obydlí nešel pozornosti ani oblasti insolvenčního práva. Právní vymezení obydlí dlužníka je zakotveno v podzákoně právním předpisu; vzhledem k tomu, že tato definice byla vytvořena primárně pro účely insolvenčního řízení, si ji na tomto místě dovolím ponechat stranou.⁸

Jak se z výše uvedeného podává, právních definic či vymezení obydlí existuje celá řada. Mám za to, že pro účely tohoto článku, respektive předkládaného tématu, je však podstatné **vymezení obydlí z ústavněprávního hlediska**, neboť toto vymezení dotčeného právního institutu je v porovnání s ostatními nejširší; z tohoto důvodu se tak domnívám, že vlastník nemovité věci (ve které je umístěno obydlí třetí osoby) se nejčastěji může dostat právě do kolize s normami ústavního práva.

Z pohledu vlastníka nemovité věci, ve které je umístěno bydlíště třetí osoby, pak bude nutné nejprve zkoumat (aby se tento vlastník ve vztahu ke svému vlastnictví nedopustil protiprávního jednání), zda je v této nemovité věci umístěno i obydlí neoprávněného uživatele.

Pokud v tomto článku bude nadále hovořeno o obydlí, je tím chápáno obydlí v nejširším slova smyslu, tedy nejenom nemovitá věc sloužící k bydlení, ale i cokoliv dalšího, co slouží člověku k bydlení (pro něž mu poskytuje soukromí, zajišťuje ochranu jeho osoby, jeho osobních věcí atd.).⁹ Je tak zřejmé, že předložená definice obydlí se neomezuje toliko na nemovitou věc, což je logické, neboť

Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), čl. 12.

⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 743 odst. 1 nebo tamtéž § 745 odst. 1.

⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 80 odst. 1.

⁷ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, č. 89/2012 Dz; k § 743.

⁸ Nařízení vlády č. 189/2019 Sb., o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení, § 1.

⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. IV. ÚS 2227/12.

v některých případech jsou spolu s nemovitou věcí užívány i komponenty s touto věcí přímo související (a právě i na tyto komponenty může v některých případech dopadat ústavněprávní garance ochrany obydlí).

II. Vstup do obydlí bez souhlasu uživatele

V souladu s výše uvedeným se zaměřím na postup vlastníka, který nebude protiprávní, tedy na metodu *lege artis*. Jak se právě z uvedeného podává, v tomto článku budu nahlížet na předestřenou problematiku optikou soukromoprávní; tudíž záměrně pominu některé případy, kdy právní řád uděluje orgánům veřejné moci pravomoc vstoupit do obydlí (ať již neoprávněného uživatele, či vlastníka) na základě rozhodnutí *sui generis*, které vzešlo z moci úřední.¹⁰

V daném případě se střetávají dvě základní lidská práva, a sice právo vlastnické¹¹ na straně jedné a právo neoprávněného uživatele na nedotknutelnost ústavně chráněného obydlí na straně druhé¹².

Je nutné zdůraznit, že ústavodárce stanovil pravidlo, podle kterého není dovoleno vstoupit do obydlí **bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí**.¹³ Tato právě parafrázovaná právní norma „*jako svoboda chrání toto právo jednotlivce před nechtěným vniknutím veřejné moci do soukromého prostoru jednotlivce*“¹⁴ nepochybně dopadá i do roviny soukromoprávní. Vzájemnou konkurencí těchto dvou práv, která jsou v systematické právě citovaného právního předpisu shodně řazena mezi základní lidská práva a svobody uvedená v jeho hlavě druhé, oddílu prvním, se zabýval například v roce 2005 Nejvyšší soud České republiky, podle jehož rozhodnutí: „*možnost zásahu do práva na ochranu nedotknutelnosti obydlí musí být (za splnění určitých podmínek) stanovena přímo v zákoně, a nelze ji tedy nepřímou odvozovat např. z majetkového práva jiného na užívání věci (srov. vztah vlastníka domu a nájemce bytu)*“.¹⁵ Jak se z právě uvedeného podává, ochrana obydlí bude mít v zásadě přednost před ochranou vlastnického práva jako takového. Tyto závěry, tedy že uživatel domu, bytu nebo jiné prostory sloužící k bydlení je chráněn

i proti vlastníkovi, jsou potvrzovány i rozhodnutími trestních soudů.¹⁶

Důležitost ochrany obydlí lze ilustrovat i na skutečnosti, že jednání spočívající v neoprávněném vniknutí do obydlí či neoprávněným setrváním v něm je optikou zákona trestným činem¹⁷, který je zařazen podle druhového objektu do skupiny trestných činů, které zákonodárce považuje za jedny z nejzávažnějších, a to hned za trestnými činy proti životu a zdraví. Právě zmiňovaného trestného činu se tak může dopustit i vlastník nemovité věci, ve které se nachází obydlí třetí osoby, a to i přesto, že mu svědčí vlastnické právo k předmětnému prostoru. Zákonodárce však nikterak nerozlišuje mezi tím, zda je pachatelem zmiňovaného protiprávního činu porušování domovní svobody vlastník nemovité věci, ve které se obydlí nachází, či jakákoliv jiná osoba, která k obydlí poškozeného nemá žádný právně relevantní vztah. Nutno však dodat, že v případě uplatňování prostředků trestního práva je třeba vycházet z užší definice obydlí, která je uvedena ve výkladových ustanoveních kodexu trestního práva; ostatně toto vymezení již bylo uvedeno v předcházející kapitole tohoto článku.¹⁸

Lze tak uzavřít, že vlastník nemovité věci nemůže svévolně a bez souhlasu uživatele nemovité věci vstupovat do jeho obydlí; v opačném případě by takovéto jednání vlastníka mohlo mít trestněprávní konotace. Dle mého názoru je velice podstatný fakt, že právo na nedotknutelnost obydlí svědčí nejenom osobě, která disponuje řádným právním titulem k užívání předmětných prostor, ale i neoprávněnému uživateli, který o takovýto titul přišel.¹⁹

III. Legální vstup vlastníka nemovité věci do obydlí jiné osoby

Vedle případů, kdy může sama veřejná moc (respektive její představitelé) ze zákonem taxativně vymezených důvodů vstupovat bez souhlasu uživatele obydlí do předmětných prostor, existuje i „cesta“ soukromoprávní, která se dotýká především užívání obydlí na základě nájemního vztahu.

Jak již jsem uváděl v úvodu tohoto článku, presumuji, že třetí osoba titulem k užívání nemovité věci, ve které má své obydlí, nedisponuje. Bohužel zákonodárce upravil možnost vstupu vlastníka do své nemovité věci pouze v části občanského zákoníku, která obsahuje materii

¹⁰ Například zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 40; zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, § 81.

¹¹ Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění pozdějšího předpisu. Čl. 11.

¹² Tamtéž, čl. 12 odst. 1.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ WAGNEROVÁ, E. In: *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), čl. 12.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2005, sp. zn. 22 Cdo 863/2004.

¹⁶ Například Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 7. 1994, sp. zn. 7 To 191/94.

¹⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 178 odst. 1.

¹⁸ Tamtéž, § 135.

¹⁹ McCann proti Spojenému království, rozsudek Evropského soudu pro Lidská práva ze dne 13. 5. 2008, stížnost č. 19009/04.

nájmu a souvisejících právních vztahů. Konkrétně se jedná o povinnost nájemce umožnit vlastníku vstup do pronajaté nemovité věci, ať již z důvodu jejího zhlédnutí (fakticky bez uvedení důvodu), za účelem údržby²⁰ či z důvodu prohlídky prostor, jejímž cílem je vyhledání nového nájemce.²¹ Tato zákonná úprava se však použije pouze v případě existence nájemního vztahu a nabízí se otázka, zda lze tuto právní úpravu analogicky použít i na situaci, kdy neoprávněný uživatel tímto právním titulem k užívání nemovité věci (která je zároveň jeho obydlem) již nedisponuje.

Je však třeba říci, že byt zákonodárce na první pohled ukládá nájemci předmětné nemovité věci povinnost strpět prohlídku jeho obydli ze strany pronajímatele (ze shora uvedených důvodů), nelze zmiňované právní normy vykládat tak, že lze tímto způsobem „obejít“ případný nesouhlas nájemce těchto prostor. Jak ostatně uvádí i odborná literatura: „*Nesplní-li nájemce svou povinnost podle komentovaného ustanovení, může se pronajímatel domáhat splnění této nepeněžitě povinnosti u soudu.*“²² I kdyby bylo možné dovodit, že na neoprávněné užívání nemovité věci lze analogicky aplikovat některá ustanovení o nájmu (k čemuž se převážně přikláním²³), i tak by byl vlastník nemovité věci v případě absence explicitního souhlasu neoprávněného uživatele s umožněním prohlídky nucen obrátit se na soud s žalobou a musel by se domáhat, aby tento orgán veřejné moci autoritativně upravil formu kontroly nemovitých věcí ze strany vlastníka (jakožto i její frekvenci a rozsah).²⁴

Shora nastíněná právní cesta k tomu, aby vlastníku nemovité věci byla i přes nesouhlas jejího uživatele umožněna prohlídka předmětných prostor (obydli třetí osoby), se může jevit jako poněkud zdlouhavá, a to i s ohledem na průměrnou délku civilního řízení v tuzemsku, řádné opravné prostředky proti nepravomocným rozhodnutím nepočítaje.²⁵ Osobně jsem přesvědčen, že

požadovaného cíle lze dosáhnout i rychleji, prostřednictvím efektivnějšího a bezprostředního právního instrumentu – **předběžného opatření**, a to například v kombinaci s podáním žaloby vlastníka na vyklizení neoprávněně užívané nemovité věci; toto své přesvědčení opírám zejména o skutečnost, že o návrhu na vydání předběžného opatření musí předseda senátu ze zákona rozhodnout bezodkladně.²⁶ Pouze za předpokladu, pokud v daném případě neexistuje nebezpečí z prodlení, může být o návrhu na vydání předběžného opatření rozhodnuto s určitým časovým odstupem, nejpozději však do 7 dnů ode dne podání předmětného návrhu.²⁷ Co se týče „klasické“ soukromoprávní žaloby, o které bylo pojednáno v předchozím odstavci, zákonodárce žádnou lhůtu soudu k vydání meritorního rozhodnutí nestanovil.

Smyslem předběžného opatření je zatímni úprava poměrů účastníků řízení, přičemž prostřednictvím tohoto procesního instrumentu musí být poskytnuta ochrana jak navrhovateli vydání předběžného opatření, tak i tomu, vůči komu předběžné opatření směřuje. Ústavní soud České republiky dovodil, že: „*ochrana toho, proti komu má navrhované předběžné opatření směřovat, však nemůže dosáhnout takové intenzity, aby prakticky znemožnila ochranu zájmů druhé strany.*“²⁸ Mám za to, že samotné nařízení předběžného opatření, na základě kterého by vlastníku nemovité věci byl umožněn vstup do předmětných prostor (tedy i do obydli třetí osoby), se nepochybně pohybuje v práve citovaných intencích vymezených ze strany vrcholného orgánu ústavnosti. Rovněž je zřejmé, že nařízení takového předběžného opatření je zcela legitimní v případě, pokud je vlastník omezen ve svém vlastnickém právu ze strany neoprávněného uživatele, nota bene za situace, kdy je nucen toto omezení trpět.

Samotný výrok předběžného opatření pak může spočívat například v tom, že neoprávněnému uživateli nemovité věci bude nařízeno umožnit a strpět určitý konkrétní den v měsíci v předem určené době vstup vlastníka do předmětných nemovitých věcí. Současně s tím by měla být tomuto neoprávněnému uživateli uložena i povinnost zdržet se jakéhokoliv jednání, kterým by vlastníku nemovité věci znemožňoval nebo omezoval vstup do předmětných nemovitých věcí v určeném rozsahu v uvedené době. Nepochybně tak musí být takovéto předběžné opatření časově omezené, aby nad míru nezbytnou nezasahovalo do naposledy existujícího pokojného

²⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 2219 odst. 1.

²¹ Tamtéž, §2233.

²² HULMÁK, M. § 2219 [Prohlídka pronajaté věci]. In: HULMÁK, M., BEDNÁŘ, V., BEZOUŠKA, P., BOHMAN, L., DOBROVOLNÁ, E., DOLEŽAL, T., ELEK, Š., HANDLAR, J., HAVEL, B., HORÁK, P., CHALOUPKOVÁ, H., KABELKOVÁ, E., KASÍK, P., KOTÁSEK, J., LIŠKA, P., MACEK, J., ONDREJOVÁ, D., PETROV, J., PIHERA, V., SEDLÁČEK, D., SEDLÁČEK, P., SELUCKÁ, M., SIMON, P., SVOBODA, L., TRUBAČ, O., VÍTOVÁ, B., WAWERKOVÁ, M. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 285.

²³ Opačný výklad by znamenal faktické zvýhodnění osoby, která nedisponuje právním titulem k užívání nemovité věci, oproti řádnému uživateli prostor, což by bylo dle mého názoru v rozporu se základními zásadami soukromého práva.

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2006, sp. zn. 26 Cdo 2791/2005.

²⁵ Délka civilního řízení loni opět klesla, trestní se prodloužilo – Česká justice. Česká justice – nepřehlednější průvodce českou justicí [online]. Copyright © 2020 Všechna práva vyhrazena [cit.

29.11.2020]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2019/08/delka-civilniho-rizeni-loni-opet-klesla-trestni-se-prodlouzilo/> Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 75c odst. 2.

²⁷ LEVÝ, J. § 75c [Podmínky]. In: SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 304.

²⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 21. 11. 2001, sp. zn. IV. ÚS 189/01.

stavu, zároveň však soud musí při jeho vydávání dbát i na to, aby takové předběžné opatření mohlo splnit svůj účel.

Je třeba zdůraznit, že pro případné nařízení předběžného opatření bude klíčové, aby jeho navrhovatel (tedy vlastník nemovité věci) tvrdil a současně doložil, že je omezen ve svém vlastnickém právu konkrétní osobou (či osobami) v takovém rozsahu, že mu není umožněn výkon jeho vlastnického práva, a to ani v té nezákladnější podobě.

Co se týče samotného procesního postupu, na závěr tohoto pojednání lze doporučit, aby návrh na vydání předběžného opatření vlastník nemovité věci soudu adresoval po podání samotné žaloby na vyklizení nemovité věci, neboť primárním účelem předběžných opatření je poskytnutí ochrany právům účastníků po zahájení soudního řízení v situacích, kdy není možné vyčkat do doby úpravy poměrů účastníků pravomocným rozhodnutím.²⁹ Výhodou takového postupu je, že o nařízení předběžného opatření bude rozhodovat soudce, který již je skutkově seznámen s dotčeným soudním sporem, jehož předmětem je vyklizení nemovité věci, a snáze se tak v právních vztazích mezi stranami sporu zorientuje. Vyloučeno však není ani nařízení předběžného opatření před zahájením civilního řízení.³⁰

Závěr

Byť se na první pohled může zdát, že vlastník nemovité věci disponuje poměrně pevným právním postavením ve

vztahu k uživateli dotčené nemovité věci, kterému nesvědčí ani řádný právní titul k jejímu obývání, opak je pravdou. Je patrné, že zákonodárce poskytuje náležitou ochranu obydlí ve vztahu k pokojnému stavu (respektive faktické držbě), přičemž pokud neoprávněný uživatel se vstupem do svého obydlí nesouhlasí, vlastníku nemovité věci nezbyde ničeho jiného, než se svého práva domáhat soudní cestou.

Obdobné právní postavení má pronajímatel ve vztahu k nájemci, kterému příslušná ustanovení občanského zákoníku při splnění určitých podmínek přiznávají právo na prohlídku vlastní nemovité věci. Jsem přesvědčen, že tyto právní normy, o kterých bylo pojednáno v kapitole III. výše, je možné analogicky vztáhnout i na případ vlastníka nemovité věci a neoprávněného uživatele; opačný výklad by fakticky založil nerovnováhu v právních vztazích, neboť by to znamenalo, že osobě užívající nemovitou věc bez řádného právního titulu lze uložit méně povinností než řádně platícímu nájemníkovi, který obývá nemovitou věc se souhlasem jejího vlastníka na základě řádného právního titulu.

Je třeba na tomto místě akcentovat, že s jakýmkoliv nezákonným pokusem o vstup do obydlí neoprávněného uživatele, ať již ze strany vlastníka nemovité věci, či jakékoliv třetí osoby, mohou být spojeny trestněprávní konotace. Ze své právní praxe je mi známo, že tento fakt není bohužel obecně rozšířen, zejména mezi laickou veřejností.

Osobně se tak domnívám, že jediný skutečně efektivní a relativně rychlý způsob, jakým se vlastník nemovité věci může legální cestou proti neoprávněnému uživateli domoci vstupu do jeho obydlí, je podání návrhu soudu, aby tento nařídil předběžné opatření.

²⁹ LEVÝ, J. § 102 [Předběžné opatření a zajištění důkazu po zahájení řízení]. In: SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 429.

³⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 74 odst. 1.

NÁKLADY EXEKUCE UHRAZENÉ PŘED DORUČENÍM VYROZUMĚNÍ O ZAHÁJENÍ EXEKUCE POVINNÉMU

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

exekutorský kandidát

Exekutorského úřadu Plzeň-město
soudního exekutora JUDr. Jitky Wolfové

Katedra občanského práva
Fakulta právnická ZČU

Článek se zabývá problematikou určení povinnosti hradit náklady exekuce a určení výše nákladů exekuce za situace, kdy povinný uhradí pohledávku oprávněného přímo oprávněnému před doručením vyrozumění o zahájení exekuce. V článku jsou rozebrány čtyři situace, které mohou v exekučním řízení nastat, tedy, že je oprávněnému uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření, oprávněnému je uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření, oprávněnému je uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření a oprávněnému je uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření.

V současné době je převažující praxí nepřiznávat soudnímu exekutorovi náklady exekuce za situace, kdy povinný uhradí exekuci tzv. dobrovolně, tedy před doručením vyrozumění o zahájení exekuce a dalších listin dle ustanovení § 44 odst. 1 věty druhé zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád, dále jen „EŘ“).¹ Existuje však několik variant, jak a kdy může povinný vymáhanou pohledávku uhradit před doručením vyrozumění o zahájení exekuce a jak se k tomuto postavit při určování nákladů exekuce. Rovněž

¹ Objevují se však i odlišná rozhodnutí, kdy je například exekutorovi přiznána pouze polovina nákladů analogicky dle situace, kdy povinný uhradí ve lhůtě dle ustanovení § 46 odst. 6 EŘ, případně jsou přiznávány náklady jako kdyby exekutor nebyl pověřen dle ustanovení § 11 odst. 4 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekuční tarif).

je důležité nejen, kdy byla pohledávka k rukám oprávněného uhrazena, ale i skutečnost, kdy byla tato úhrada oznámena exekutorovi, zejména zda tato skutečnost byla oznámena před nebo po vydání pověření k provedení exekuce exekučním soudem.

Mám za to, že můžeme tyto úhrady před doručením vyzkoušení o zahájení exekuce rozdělit do čtyř kategorií: oprávněnému uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření (1.), oprávněnému uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi před vydáním pověření (2.), oprávněnému uhrazeno před podáním exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření (3.) a oprávněnému uhrazeno po podání exekučního návrhu a sděleno exekutorovi po vydání pověření (4.). V tomto článku je operováno pouze s řízeními zahájenými za aktuálně účinné legislativy.

Pokud tedy oprávněný podá exekuční návrh a následně před vydáním pověření zjistí, že pohledávka byla zcela uhrazena před podáním exekučního návrhu, měl by oprávněný společně se zprávou o této skutečnosti podat i zpětvzetí exekučního návrhu. Na základě tohoto podání pak soudní exekutor exekuci zastaví ve smyslu ustanovení § 96 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“). Soudní exekutor rovněž v takovém usnesení rozhodne o nákladech exekutora, proti rozhodnutí je přípustné odvolání. Pokud by oprávněný nevzal exekuční návrh zpět, nezbyvá exekutorovi než vyčkat pokynu exekučního soudu k zastavení řízení nebo k zamítnutí či odmítnutí exekučního návrhu dle ustanovení § 43a odst. 6 EŘ, kdy exekutor je takovým pokynem vázán. V takovém případě opět rozhodne o nákladech exekutora a proti rozhodnutí je přípustné odvolání.

Oprávněnému za této situace nenáleží náklady spojené s uplatněním pohledávky (podáním exekučního návrhu), neboť exekuční návrh byl podán nedůvodně. Co se týká povinnosti hradit náklady exekuce, tak tato povinnost by měla být uložena oprávněnému, neboť je to on, kdo svým nedůvodně podaným exekučním návrhem zavinil zastavení exekuce. Výše nákladů exekuce by měla být určena v souladu s ustanovením § 11 odst. 4 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekuční tarif, dále jen „ET“), navýšená o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem.

Pokud je pohledávka oprávněného uhrazena po podání exekučního návrhu a tato informace se k exekutorovi dostane před vydáním pověření, má oprávněný, dle mého názoru, nárok, krom uhrazení pohledávky a jejího původního příslušenství, rovněž na úhradu nákladů oprávněného v exekučním řízení, a to ať již nákladů právního

zastoupení dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), nebo nákladů nezastoupeného účastníka dle ustanovení § 89a EŘ (dále jen „náklady oprávněného v exekučním řízení“), neboť exekuční návrh za takové situace byl podán důvodně. Mám tedy za to, že samotná skutečnost, že bylo hrazeno po zahájení řízení v případě, kdy nejsou uhrazeny i náklady oprávněného v exekučním řízení, není důvodem pro zastavení exekuce, neboť pohledávka oprávněného nebyla vymožená zcela, včetně nákladů oprávněného v exekučním řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 20 Cdo 420/2006).² Současně za takové situace lze uvažovat o aplikaci ustanovení § 55a EŘ, neboť exekutor má již dnem podáním exekučního návrhu nárok na náklady exekuce dle ustanovení 11 odst. 4 a § 13 odst. 4 ET.

Exekuční soud by měl v takovém případě vydat pověření exekutora pro vymožení nákladů oprávněného v exekučním řízení. Vzhledem k dnes již konstantní judikatuře Ústavního soudu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20), má pak exekutor za situace, kdy je pověřen vedením exekuce, vždy nárok na paušální odměnu dle ustanovení § 6 odst. 3 ET a nárok na paušální náhradu hotových výdajů dle ustanovení § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem. K úhradě těchto nákladů by měl být povinen povinný (§ 87 odst. 2 a 3 EŘ), (více níže).

Pokud by však exekuční soud nevydal pověření a udělil exekutorovi pokyn k zastavení řízení či k odmítnutí nebo zamítnutí exekučního návrhu, je exekutor tímto pokynem vázán a měl by tedy rozhodnout podle tohoto pokynu s tím, že by dle mého názoru měl v takovém rozhodnutí rozhodnout o povinnosti povinného hradit náklady oprávněného v exekučním řízení a rovněž náklady exekuce ve výši dle ustanovení § 11 odst. 4 a § 13 odst. 4 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem. Proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání.

Z těchto dvou přístupů se přikláním k prvnímu, tedy že by exekuční soud měl vydat pověření exekutora pro vymožení nákladů oprávněného v exekučním řízení, a tedy i nákladů exekutora. Pohledávka oprávněného totiž v tomto případě není uhrazena zcela, neboť náklady oprávněného v exekučním řízení uhrazeny nebyly a nárok na jejich uhrazení vznikl oprávněnému dnem podání exekučního návrhu, nikoliv až rozhodnutím o těchto nákladech (k okamžiku vzniku nákladů více níže).

² Toto rozhodnutí se týká výkonu rozhodnutí, nicméně mám za to, že je možné jej analogicky použít i na exekuční řízení.

Za situace, kdy je již v řízení vydáno pověření a oprávněný následně zjistí, že pohledávka oprávněného včetně příslušenství byla vymožená před podáním exekučního návrhu, je toto důvodem pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g), případně h) OSŘ. Takový návrh pak může podat kdokoliv z účastníků řízení, případně může o zastavení ex offo rozhodnout exekuční soud. Bohužel, současná právní úprava neumožňuje exekutorovi, aby bez souhlasu oprávněného exekuci sám zastavil, vyjma zvláštních situací, jako je například postup dle ustanovení § 107 odst. 5 OSŘ při úmrtí povinného a zastavení dědického řízení podle ustanovení § 153 či § 154 zákona č. 292/2013, o zvláštních řízeních soudních, což však rozhodně není případ zde uváděný (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 3705/2015). Pokud by exekutor byl nadán pravomocí exekuční řízení zastavit ex offo, jistě by to zrychlilo řízení a byly by tímto šetřeny náklady účastníků řízení i náklady exekuce.

Za takové situace by měl být v usnesení o zastavení exekuce zavázán oprávněný k úhradě nákladů povinného v exekučním řízení a rovněž k úhradě nákladů exekutora v paušální výši dle ustanovení § 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem, neboť je to oprávněný, kdo nedůvodně podaným exekučním návrhem zavinil zastavení exekuce. Proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání. Vzhledem ke skutečnosti, že ustanovení § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 ET dávají možnost uhradit snížené náklady exekuce za situace, kdy splní celou vymáhanou povinnost a složí zálohu na snížené náklady exekuce ve lhůtě dle ustanovení § 46 odst. 6 EŘ pouze povinnému, mám za to, že oprávněný nemá nárok na to, aby mu v takovém případě byly uloženy snížené náklady exekuce.

Z mého pohledu nejzajímavějším typem z výše zmíněných je bezpochyby situace, kdy je v řízení již vydáno pověření k provedení exekuce a povinný uhradí vymáhanou pohledávku přímo k rukám oprávněného před doručením vyrozumění o zahájení exekuce a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti. Postup soudního exekutora po vydání pověření exekučním soudem je takový, že exekutor zjišťuje a exekučními příkazy zajišťuje majetek povinného a teprve po řádné prvotní lustraci majetku povinného mu zasílá vyrozumění o zahájení exekuce a výzvu ke splnění vymáhané povinnosti. Je tomu tak proto, aby předčasným doručením vyrozumění o zahájení exekuce a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti nezmařil účel a průběh exekuce. Vyrozumění o zahájení exekuce pak doručí spolu s dalšími listinami dle ustanovení § 44 odst. 1 EŘ nejpozději s prvním exekučním příkazem, který povinnému doručuje.

Běžným případem je tedy situace, kdy povinnému je poskytnuta mzda, pohledávka z účtu u peněžního ústavu,

případně další majetek, a povinný se o zahájení exekučního řízení tímto postupem dozví před doručením vyrozumění o zahájení exekuce, neboť exekutor zmíněný majetek postihne ihned poté, jakmile jej zjistí, avšak v řízení nadále probíhají prvotní lustrace. Aby nemusel povinný hradit náklady exekutora, uhradí vymáhanou pohledávku před doručením vyrozumění o zahájení exekuce přímo k rukám oprávněného a následně podá návrh na zastavení exekuce s tím, že pohledávku uhradil k rukám oprávněného „dobrovolně“ bez přispění exekutora, který dle tohoto názoru pak nemá nárok na náhradu nákladů exekuce, neboť nárok na náhradu nákladů exekuce je vázán na účinky tzv. generálního inhibitoria, které vznikají doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému v souladu s ustanovením § 44a odst. 1 EŘ.

Standardním postupem exekučních soudů je zastavovat exekuční řízení a nepřiznávat soudnímu exekutorovi nárok na náhradu nákladů exekuce. Mám však za to, že tento postup by neměl být paušální, ke každému takovému řízení je nutné přistupovat individuálně a důkladně zkoumat, zda z obsahu exekučního spisu není patrné, že povinný o vedené exekuci věděl ještě před doručením vyrozumění o zahájení exekuce (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 600/17). Pokud by tomu tak bylo, jedná se zcela jistě o plnění pod tíhou exekuce ve smyslu ustanovení § 46 odst. 4 EŘ a z takového plnění má pak exekutor nárok na náhradu nákladů exekuce, kterou je povinen uhradit povinný. Podle mého názoru by bylo nespravedlivé, pokud by exekutor neměl nárok na náhradu nákladů exekuce, když z obsahu exekučního spisu je patrné, že povinný o probíhajícím exekučním řízení nepochybně věděl, třebaže mu nebylo do dne úhrady doručeno vyrozumění o zahájení exekuce a výzva ke splnění vymáhané povinnosti. Náhrada nákladů exekuce by pak za takové situace měla být určena dle ustanovení § 6 odst. 1 a § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšená o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem.

Za situace, kdy povinný o zahájení exekuce zjevně nevěděl a celou pohledávku uhradil přímo k rukám oprávněného, se pak dostáváme do stavu jakési názorové plurality, kdy panuje jeden názor, že by měl být základ pro určení odměny exekutora nulová částka, a za takové situace nelze soudnímu exekutorovi jeho odměnu přiznat, přičemž v tomto smyslu není relevantní ani ustanovení stanovící soudnímu exekutorovi paušální odměnu dle ustanovení § 6 odst. 3 ET, neboť tato minimální odměna by se mohla uplatnit pouze tehdy, bylo-li v exekučním řízení alespoň něco vymoženo (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 1540/08). S přihlédnutím k názoru Ústavního soudu vyjádřeného v dalším jeho nálezu ze dne 1. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 2930/09, by bylo nutno rovněž paušální náhradu hotových výdajů soudního exekutora podle ustanovení § 13 odst. 1 ET posuzovat analogicky k odměně za provedení exekuce tak,

že pokud není exekutorovi možné odměnu v paušální výši přiznat, tím spíše mu není možné přiznávat ani paušální náhradu hotových výdajů. Naproti tomu však stojí názor, vycházející z již výše citovaných nálezů Ústavního soudu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20), dle kterých má exekutor nárok na úhradu paušálních nákladů exekuce vždy, pokud byl exekučním soudem pověřen k provedení exekuce. Osobně bych se za této situace přikláněl spíše ke druhému názoru, tedy že by měl být povinný povinen hradit exekutorovi alespoň paušální náklady exekuce dle ustanovení § 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem, neboť v obecné rovině je to právě povinný, kdo nesplnil svou povinnost, pročez mu bylo nutno tuto povinnost autoritativně uložit exekučním titulem, a jenž přesto, ani v další lhůtě titulem stanovené, oprávněnému neplnil. Vzal-li totiž povinný na sebe riziko exekuce, není – a to ani ústavněprávně – nepřijatelné s ní spojovat též ty nepříznivé důsledky exekučního řízení, jež spočívají v objektivně předjímatelných újmách nákladových, včetně nákladů exekuce v části exekutorovy odměny a náhrady hotových výdajů (srov. nálezy pléna Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06). Rovněž v rozhodovací praxi obecných soudů i Ústavního soudu je od roku 2009, kdy byly vydány nálezy podporující první názor, patrný jistý odklon vyjádřený právě v nálezech Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, a ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20, kdy náklady exekuce jsou nyní chápány jako spjaté s pověřením exekutora, nikoliv až s rozhodnutím o nich. Nepřiznání nákladů exekutora by pak bylo dle mého názoru v rozporu s ustanovením § 3 odst. 1 EŘ, dle kterého exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.

Ať již povinný o zahájení exekuce věděl, či nikoliv, je nutné za takové situace rovněž zkoumat, zda je pohledávka oprávněného, včetně příslušenství, uhrazena zcela. Běžně totiž povinný uhradí k rukám oprávněného jistinu, úroky z prodlení, náklady nalézacího řízení a další příslušenství pohledávky, nicméně již neuhradí náklady oprávněného v exekučním řízení, na které má oprávněný zcela jistě nárok, neboť exekuční návrh byl podán důvodně. Existuje sice široce přijímaný názor, že náklady účastníků řízení a náklady exekuce mají konstitutivní charakter a vznikají až rozhodnutím o nich (srov. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 1. 2014, č. j. 24 Co 560/2013-40), nicméně mám za to, že tento závěr byl vyvrácen již citovaným nálezem Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, který uvádí, že „*příkaz k úhradě nákladů exekuce ve smyslu § 88 odst. 1 EŘ, je třeba považovat pouze za rozhodnutí, jímž je s ohledem na průběh předmětného exekučního řízení autoritativně určena konkrétní výše nákladů exekuce, nikoli za rozhodnutí, které by teprve zakládalo povinnost povinného*

k jejich úhradě, neboť tato povinnost povinnému vznikla již nařízením exekuce“.

Pokud tedy nejsou náklady oprávněného v exekučním řízení uhrazeny do doručení vyrozumění o zahájení exekuce povinnému, tak má soudní exekutor nepochybně nárok na paušální náhradu nákladů exekuce dle ustanovení § 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ET, a to i přes znění ustanovení § 5 odst. 1 ET, dle kterého nestanoví-li se dále jinak, je základem pro určení odměny za exekuci ukládající zaplacení peněžité částky výše exekutorem vymoženého plnění nezahrnujícího náklady exekuce a náklady oprávněného. Podle citovaného usnesení by exekutor totiž neměl mít nárok na náhradu nákladů exekuce, neboť bez nákladů oprávněného by byla v řízení vymáhána částka nulová, nicméně proti tomuto se staví již citované nálezy Ústavního soudu, podle kterých má exekutor nárok na paušální náhradu nákladů exekuce vždy, když byl pověřen vedením exekuce (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. III. ÚS 1231/20). Podle mého názoru tak za situace, kdy není pohledávka oprávněného uhrazena do doručení vyrozumění o zahájení exekuce povinnému zcela, včetně nákladů oprávněného v exekučním řízení, má soudní exekutor nárok na úhradu paušálních nákladů exekuce dle ustanovení § 6 odst. 3 a § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšených o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem, a to bez ohledu na závěry z předchozího odstavce.

S tímto způsobem uhrazení vymáhané pohledávky (tedy před doručením vyrozumění o zahájení exekuce povinnému) pak nastává ještě jeden problém, kterým je posouzení, zda se úhrada před doručením vyrozumění o zahájení exekuce dá považovat za úhradu ve lhůtě dle ustanovení § 46 odst. 6 EŘ, s čímž je spojen nárok na snížené náklady exekuce dle ustanovení § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem.

Pokud je celá pohledávka, včetně nákladů oprávněného v exekučním řízení a nákladů exekutora uhrazena do uplynutí lhůty dle ustanovení § 46 odst. 6 EŘ, není pak pochyb, že se toto plnění dá subsumovat pod plnění, na základě kterého má povinný nárok na snížené náklady exekuce.

Mám však za to, že pokud povinný pohledávku oprávněného uhradí před doručením vyrozumění o zahájení exekuce a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti a ve lhůtě dle ustanovení § 46 odst. 6 EŘ neuhradí náklady oprávněného v exekučním řízení ani snížené náklady exekuce, nemá za takové situace nárok na snížené náklady exekuce a je povinen uhradit náklady exekuce v plné výši stanovené dle ustanovení § 6 odst. 1 a § 13 odst. 1 a 9 ET, navýšené o příslušnou sazbu daně z přidané hodnoty, pokud je exekutor jejím plátcem.

Z JUDIKATURY ÚSTAVNÍHO SOUDU

Rubriku připravila
Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
asistentka soudce Ústavního soudu

Exekuční výkon zahraničních rozhodčích nálezů

usnesení sp. zn. II. ÚS 3141/20 ze dne 30. 11. 2020

§ 37 odst. 2 písm. b) exekučního řádu

Obecné soudy s odkazem na ustálenou judikaturu dovo-
lacího soudu (například usnesení Nejvyššího soudu
sp. zn. 20 Cdo 1165/2016 ze dne 3. 11. 2016 či sp. zn. 20
Cdo 5882/2016 ze dne 16. 8. 2017) shodně dospěly k zá-
věru, že exekuční výkon zahraničních rozhodčích nálezů
lze vést ve smyslu § 37 odst. 2 písm. b) exekučního řádu
pouze tehdy, bylo-li českými soudy rozhodnuto o jejich
uznání či vydáno prohlášení o vykonatelnosti. Bez spl-
nění tohoto předpokladu nelze zahraniční rozhodčí ná-
lezy považovat za způsobilé exekuční tituly. Oprávněná
měla v případě, že se chtěla vyhnout procesu uznávání
rozhodčího nálezu soudem v samostatném řízení, k dis-
pozici soudní výkon rozhodnutí, kde jsou stanoveny stej-
né požadavky, náležitosti návrhu i stejné soudní poplat-
ky, bez ohledu na původ vykonávaného titulu, čímž je
dodržen požadavek zakotvený v čl. III. Úmluvy ze dne 6.
listopadu 1959 o uznání a výkonu cizích rozhodčích ná-
lezů uveřejněné ve Sb. m. s. pod č. 74/1959 Sb. (Newyor-
ská úmluva) na zachování rovnocenných podmínek za-
hraničních rozhodčích nálezů v rámci nuceného výkonu
rozhodnutí, avšak bez zvláštní procedury předchozího
uznání exekučního titulu. Vzhledem k tomu, že oprávně-
ná nedoložila rozhodnutí o uznání exekučních titulů
(zahraničních rozhodčích nálezů), nešlo o způsobilé exe-
kuční tituly, proto soud exekuci podle ustanovení § 268
odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu zastavil.

Na těchto závěrech Ústavní soud neshledal pochybení,
které by jej opravňovalo k zásahu do rozhodovací čin-
nosti obecných soudů.

Náklady exekuce a otázka procesního zavinění při jejím zastavení pro nemajetnost (ústavně konformní výklad § 89 exekučního řádu)

nález sp. zn. II. ÚS 65/20 ze dne 11. 12. 2020

*§ 89 exekučního řádu
§ 268 odst. 1 písm. e), § 271 o. s. ř.*

Jádro ústavní stížnosti tvořil nesouhlas stěžovatele (v exekučním řízení povinného) s tím, že ačkoli exekuce vedená na částku 206 Kč s příslušenstvím (dluh vzniklý jízdou bez platného jízdního dokladu v dopravních prostředcích oprávněně) byla zastavena pro nemajetnost stěžovatele, stěžovateli byla uložena povinnost náhrady nákladů exekuce ve výši 7 865 Kč.

Ústavní soud v této souvislosti zrekapituloval obecná východiska vážící se k interpretaci ustanovení § 89 exekučního řádu, a to ve znění účinném do 31. 12. 2007 a dále od 1. 1. 2008. Před nabytím účinnosti zákona č. 347/2007 Sb., tedy do 31. 12. 2007, § 89 exekučního řádu stanovil, že „dojde-li k zastavení exekuce, může soud uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce“. Vzhledem k této kusé úpravě Ústavní soud předmětné ustanovení vykládal systematicky v návaznosti na ostatní ustanovení exekučního řádu. Dovodil, že „[p]odle § 87 odst. 2 a 3 exekučního řádu leží povinnost k úhradě nákladů exekuce zásadně na povinném, a to jak vůči oprávněnému, tak i vůči exekutorovi. Podle ustanovení § 89 však soud může uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce, dojde-li k zastavení exekuce. Vzhledem k premise, že náklady exekutora musí být nahrazeny, tedy musí mu být zajištěna „úplata«, jak zaručuje § 3 exekučního řádu, není možné náhradu nákladů exekutora odmítnout s odkazem na subsidiární užití občanského soudního řádu pro nedostatek „procesního zavinění“. Pro tento případ exekuční řád zjevně „stanoví jinak“ a subsidiární použití o. s. ř., na něž odkazuje § 52 exekučního řádu, je vyloučeno. Náklady exekuce tedy musí hradit buď povinný, není-li to možné, tedy jestliže soud dospěje k závěru, že jsou důvody pro to, aby neuložil povinnost k náhradě nákladů řízení povinnému, musí být rozhodnuto o uložení povinnosti náhrady nákladů oprávněnému. Oprávněný tak musí při podání návrhu na provedení exekuce toto riziko s ohledem na možnosti povinného zvážit. Každé takové rozhodnutí soudu musí být pochopitelně řádně odůvodněno“ [nález sp. zn. II. ÚS 372/04 ze dne 8. 8. 2005 (N 152/38 SbNU 215)].

Ve stanovisku sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 ze dne 12. 9. 2006 (ST 23/42 SbNU 545) dospělo plénum Ústavního soudu k závěru, že oprávněnému lze uložit náhradu nákladů exekuce pouze v situaci, kdy oprávněný procesně zavinil zastavení exekuce pro nemajetnost povinného. Pro připomenutí, předmětný interpretační spor byl plénem

Ústavního soudu řešen z podnětu ústavních stížností podávaných exekutory, kteří proti ukládání této povinnosti povinnému brojili z důvodu, že s ohledem na nemajetnost povinného je faktické vydobytí přiznaného nároku nereálné. Ústavní soud však tento argument odmítl s odůvodněním, že východiskem rozhodování o náhradě nákladů exekučního řízení při zastavení exekuce je podle § 87 až § 89 exekučního řádu v souvislosti s § 270 a § 271 o. s. ř. určení a hodnocení důvodů, pro něž k zastavení došlo, přičemž mezi hlediska zkoumání nenáleží majetnost, respektive nemajetnost povinného.

Na problematiku vzniku nedobytných pohledávek za náklady exekuce a obecně protismyslounou situaci, kdy je nemajetným povinným ukládána povinnost úhrady nákladů exekuce ve výši několika tisíc korun, nicméně reagoval zákonodárce novelou č. 347/2007 Sb. Ustanovení § 89 ve znění účinném od 1. 1. 2008 nyní stanoví, že „[d]ojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný. Pro případ zastavení exekuce pro nemajetnost povinného si může oprávněný s exekutorem předem sjednat výši účelně vynaložených výdajů.“

Při přezkumu souladu novelizovaného § 89 exekučního řádu s ústavním pořádkem plénum Ústavního soudu dospělo k závěru, že větu druhou § 89 exekučního řádu nutno interpretovat v návaznosti na větu první předmětného ustanovení, tj. v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného je povinnost oprávněného hradit paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi odvislá od posouzení míry jeho zavinění na zastavení exekuce [srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 16/08 ze dne 29. 9. 2010 (N 203/58 SbNU 801; 310/2010 Sb.)].

V nálezu sp. zn. IV. ÚS 191/18 ze dne 28. 5. 2019 Ústavní soud zopakoval východiska své předchozí judikatury spočívající v tom, že skutečnost, že povinný je (toho času) nemajetný, sama o sobě není důvodem jeho zvláštní ochrany, a to na úkor soudního exekutora, jemuž by v principu právo na náhradu nákladů exekuce nemělo být nepřiznáváno (a to jako důsledek rizika podnikání); procesní zavinění povinného se předpokládá. K nepřiznání náhrady nákladů exekuce soudnímu exekutorovi lze výjimečně dospět, jmenovitě tam, kde nelze procesní zavinění na zastavení exekuce přičítat ani povinnému, ani oprávněnému. Situace, kdy nelze zavinění na zastavení exekuce pro nemajetnost přičítat povinnému, jsou zcela výjimečné; dochází k nim zejména v případech, kdy povinný je při zahájení exekuce solventní, avšak tento jeho stav se v důsledku protiprávního jednání třetí osoby či vyšší moci změnil.

Posledně popisovaná situace nastala dle Ústavního soudu i v posuzovaném případě. Soud prvního stupně

rozhodl o zastavení exekuce pro nemajetnost stěžovatele podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., kdy zohlednil, že stěžovatel je invalidní ve třetím stupni invalidity pro závažnou duševní chorobu a jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý. Podle soudu prvního stupně nebylo možno očekávat, že by v současné době došlo k vymožení alespoň nákladů exekuce. Stěžovatel je závislý na invalidním důchodě a sociálních dávkách, z nichž exekuční srážky provádět nelze, a nemá žádný movitý, ani nemovitý majetek. Přes výše uvedené nicméně soud prvního stupně stěžovateli uložil povinnost náhrady nákladů exekuce ve výši 7 865 Kč. Konstatoval, že oprávněná zastavení exekuce pro nemajetnost stěžovatele jakožto povinného procesně nezavinila. Procesní zavinění zastavení neúspěšné exekuce shledal naopak na straně stěžovatele, neboť nesplněním exekučním titulem uložené povinnosti způsobil to, že oprávněná přistoupila k exekučnímu vymáhání pohledávky. Odvolací soud pak k nákladům exekuce pouze konstatoval, že oprávněná zastavení exekuce pro nemajetnost nezavinila, neboť zachovala přiměřenou míru opatrnosti při zahájení exekuce. Dle Ústavního soudu se obecné soudy tímto způsobem nedostatečně vypořádaly s otázkou posouzení procesního zavinění stěžovatele na zastavení exekuce. Obecné soudy toliko mechanicky a formalisticky, bez zvážení specifických okolností případu, ztotožnily procesní zavinění stěžovatele s primárním nezaplacením exekvovaného dluhu. V daném případě byla však nemajetnost stěžovatele způsobena výskytem a vývojem závažné duševní choroby, která vylučuje jakoukoli výdělečnou činnost. Závažné duševní onemocnění je dle Ústavního soudu zřejmým příkladem v nálezu sp. zn. IV. ÚS 191/18 identifikované výjimky z obecného předpokladu procesního zavinění povinného spočívající v zásahu vyšší moci.

Ústavní soud současně reagoval na námitku oprávněné, že vzhledem k tomu, že exekuce byla nařízena v roce 2004, na náhradu nákladů řízení bylo třeba aplikovat § 89 exekučního řádu ve znění do 31. 12. 2007 [srov. nálezu sp. zn. IV. ÚS 314/09 ze dne 5. 5. 2009 (N 110/53 SbNU 375)] a výše uvedené judikaturní závěry se vztahují primárně ke znění účinnému od 1. 1. 2008. Ústavní soud v dané souvislosti vyjádřil přesvědčení, že text ustanovení § 89 exekučního řádu v předchozím znění („dojde-li k zastavení exekuce, může soud uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce“) nevylučuje, aby ve výjimečných případech, kdy nemajetnost povinného byla způsobena zásahem vyšší moci, nebyla povinnému náhrada nákladů exekuce uložena, neboť zastavení exekuce nezavinil. Takový výklad podle Ústavního soudu odpovídá i účelu předmětné právní úpravy vyjádřenému novelou č. 347/2007 Sb.

Soudní smír mezi nezletilým oprávněným a povinnou

usnesení sp. zn. I. ÚS 2330/19 ze dne 15. 12. 2020

§ 38 odst. 2 exekučního řádu

§ 461 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

§ 99 odst. 3 o. s. ř.

Obecné soudy nevyhověly návrhu stěžovatelky jakožto povinné na zastavení exekuce. Spor se týkal otázky, zda je řádným exekučním titulem pravomocný soudní smír uzavřený za oprávněného nezletilého jeho opatrovníkem, avšak bez předchozího schválení tohoto jednání soudem v řízení ve věcech péče o nezletilé. Ústavní soud v daném ohledu poukázal na závěry obecných soudů, zejména pak Nejvyššího soudu, vyslovené v jeho usnesení č. j. 20 Cdo 1258/2019-140 ze dne 21. 5. 2019, jež shledal ústavně konformní.

Ústavní soud v první řadě vyzdvihl argument Nejvyššího soudu, že existuje procesní prostředek, který je účastníkům k dispozici pro případ, že schválený smír je v rozporu s hmotným právem. Ten je zakotven v ustanovení § 99 odst. 3 o. s. ř., dle něhož platí, že soud může rozsudkem zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný, přičemž takový návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru. Jde o lhůtu propadnou, jejíž zmeškání nelze prominout. Po uplynutí této doby již převažuje zájem na právní jistotě smírem dotčených osob nad zájmem na zachování souladu smíru s hmotným právem.

Stěžovatelka v ústavní stížnosti tvrdila, že schválení smíru opatrovníckým soudem za nezletilého je procesním předpokladem toho, aby takový smír měl účinky pravomocného rozsudku. Zde Ústavní soud podotkl, že předmětný soudní smír byl schválen za nezletilého jeho opatrovníkem, který byl oprávněn činit za něj v daném řízení procesní úkony dle občanského soudního řádu. Požadavek, aby byl soudní smír schválen opatrovníckým soudem, naopak vyvěrá z ustanovení § 461 občanského zákoníku, podle něhož zákonnému zástupci či opatrovníkovi náleží pouze běžná správa jmění zastoupeného. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu. Odtud je patrné, že podmínka schválení soudního smíru opatrovníckým soudem má hmotněprávní, a nikoli procesněprávní charakter, a není proto na překážku tomu, aby soud schválil smír uzavřený účastníky a aby tento smír, byť by se ocitl v rozporu s hmotným právem, nabyl právní moci a tím i vykonatelnosti. Ostatně jinak by zákonná možnost podat návrh na zrušení soudního smíru postrádala rozumné opodstatnění.

Ústavní soud dále ve shodě s Nejvyšším soudem zdůraznil, že podmínka pro účinnost hmotněprávního jednání,

spočívající ve schválení takového jednání uskutečněného jménem nikoliv zcela svéprávného nezletilého ze strany soudu, je zákonem předepsána za účelem ochrany nezletilého, a nikoliv druhé strany právního jednání. Pakliže sám nezletilý (vystupující jako oprávněný v daném exekučním řízení) po dosažení zletilosti se smírem souhlasí a žádá, aby jím uložená povinnost byla realizována, nelze mít ani za to, že exekuce je vedena v rozporu se zájmem slabší strany. Tento rozměr bylo dle Ústavního soudu též zapotřebí vzít patřičně v úvahu při rozhodování o návrhu stěžovatelky jako povinné na zastavení exekuce.

Zastavení vymožené exekuce. Náklady exekuce

usnesení sp. zn. I. ÚS 2592/20 ze dne 5. 1. 2021

§ 87, § 89 exekučního řádu

Stěžovatel vedl jako soudní exekutor exekuci na majetek povinného k vymožení pohledávky oprávněných. Exekuce byla skončena vymožením celé pohledávky, jak vyplynulo z oznámení soudního exekutora (stěžovatele) ze dne 19. 9. 2017. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14. 4. 2020 došlo následně na podkladě návrhu povinného k zastavení (byť již vymožené) exekuce podle § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř., neboť exekuční titul byl po skončení exekuce zrušen. Obvodní soud současně uložil povinnému, aby zaplatil oprávněným na nákladech řízení částku 11 717,64 Kč a dále soudnímu exekutorovi na náhradě nákladů exekuce 17 036,80 Kč. K odvolání povinného byly nicméně nákladové výroky změněny usnesením Městského soudu v Praze a nově rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že soudní exekutor nemá právo na náhradu nákladů exekuce. Dle odvolacího soudu nebylo možno žádnému z účastníků přičítat zavinění na zastavení exekuce, tudíž nebylo možno ani žádného z nich zavázat k náhradě nákladů exekuce.

Ústavní soud přisvědčil stěžovateli v tom, že Městský soud v Praze jakožto odvolací soud postupoval při výkladu pojmu „zavinění na zastavení exekuce“ a aplikaci § 89 exekučního řádu v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, a to konkrétně s nálezem sp. zn. II. ÚS 594/10 ze dne 19. 8. 2010. V souladu s tímto nálezem měla povinnost k náhradě nákladů exekuce tížit povinného, což bylo odůvodněno tím, že v době nařízení výkonu rozhodnutí bezpochyby existoval vykonatelný titul a povinný měl na základě tohoto titulu svoji povinnost zaplatit stanovenou tímto titulem splnit, třebaže posléze byl tento titul zrušen. Vzhledem k tomu, že tak neučinil dobrovolně, nastoupila nucená exekuce se všemi důsledky z toho plynoucími (tedy i s povinností podílet se na náhradě nákladů řízení). Povinný však v takovém případě má možnost

domáhat se náhrady nákladů exekučního řízení po státu z titulu odpovědnosti za nesprávný úřední postup. Dle Ústavního soudu závěry v citovaném nálezě vyslovené na věc stěžovatele přímo dopadaly a vedly by Ústavní soud ke kasaci napadeného rozhodnutí. Ústavní soud ke kasacímu zásahu ovšem nepřistoupil, vycházející z předpokladu, že i přes popsany postup orgánu veřejné moci není dopad do právní sféry stěžovatele v této bagatelní věci natolik intenzivní, aby mohl znamenat porušení jeho základních práv a povýšit tak zmíněné nerespektování nálezové judikatury do ústavněprávní roviny.

Jak Ústavní soud dále konstatoval, mezi stěžovatelem a odvolacím soudem panovala shoda v tom, že náklady exekuce by měly jít k tíži státu; názorová neshoda spočívala teprve v náhledu na otázku, kdo má nést nepohodlí toho, že bude nucen je po státu následně vymáhat. Dle Ústavního soudu se přitom nabízela otázka, zda by tím, kdo se má obrátit na stát s nárokem na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nemohl být sám exekutor, jenž při rozhodování o nákladech exekučního řízení není považován za vykonavatele veřejné moci, nýbrž za dalšího účastníka [srov. stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 ze dne 12. 9. 2006 (ST 23/42 SbNU 545), body 6 a 7].

Ústavní soud se zamýšlel nad tím, nakolik je spravedlivé zatěžovat vymáháním pohledávky po státu povinného účastníka, proti němuž byla vedena exekuce, která se později ukázala neoprávněnou pro nezákonnost vydaného exekučního titulu. Princip právní jistoty vyžaduje respektování vykonatelných soudních rozhodnutí, avšak v řadě případů, neplní-li účastník nalézacího řízení povinnost uloženou mu exekučním titulem dobrovolně, nemusí jít ani tak o jeho vědomě vzdorný postoj, jako spíše o faktickou absenci prostředků ke splnění povinnosti, proti jejímuž uložení dále brojí mimořádným opravným prostředkem a které se později skutečně ukáže jako nezákonné. Soudní exekutor je oproti tomu právní profesionál, vykonavatel soudních rozhodnutí a ke státu má z titulu svého postavení blíže než povinný. Stěžovatel jako exekutor nebyl sice účastníkem nalézacího řízení, z něhož vzešel vadný exekuční titul, jako účastník navazujícího rozhodování soudu o nákladech exekučního řízení však přišel o svůj majetkový nárok (odměnu za řádně odvedenou práci) v bezprostřední souvislosti se zrušením exekučního titulu, který byl podkladem provedené exekuce. Nezákonné rozhodnutí (zrušený exekuční titul) se tak v jeho majetkové sféře v důsledku toho, jak nyní odvolací soud rozhodl o nákladech exekučního řízení, negativně projevilo, a jak již Ústavní soud konstatoval výše, jeho majetková újma má jít k tíži státu, který vznik nákladů exekuce prostřednictvím orgánů veřejné moci zavinil.

JUDIKATURA V EXEKUČNÍCH VĚCECH

Mgr. David Hozman

odborný asistent
Vysoká škola finanční a správní

1. Procesní nástupnictví

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2500/2020 ze dne 23. 9. 2020

k ustanovení § 107a občanského soudního řádu

Pokud stávající oprávněný v reakci na vyvstalé pochybnosti o platnosti dohody o postoupení pohledávky a možný nedostatek její aktivní legitimace tuto dohodu zrušil, nelze jí ve využití této procesní možnosti (zpětného postoupení pohledávky na původního oprávněného) bránit, a dokonce to považovat za zneužití procesní úpravy ve smyslu ustanovení § 2 občanského soudního řádu.

Podle ustanovení § 107a občanského soudního řádu má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení namísto dosavadního účastníka.

Ustálená soudní praxe dovodila, že nelze vyloučit, že soud může ve výjimečných případech založit důvod k zamítnutí žalobcova návrhu podle ustanovení § 107a občanského soudního řádu (při jinak formálně doložených předpokladech pro to, aby takovému návrhu bylo vyhověno) prostřednictvím ustanovení § 2 občanského soudního řádu. Takový postup by byl namísto například tehdy, bylo-li by možno dovodit podle toho, co v řízení vyšlo najevo, že cílem návrhu na vydání rozhodnutí dle ustanovení § 107a občanského soudního řádu je zneužití procesní úpravy za tím účelem, aby se možná pohledávka na náhradu nákladů řízení stala vůči neúspěšnému žalobci nedobytnou. Prostá obava, že případná pohledávka na náhradě nákladů řízení se v budoucnu stane nedobytnou, však k takovému kroku nepostačuje (nejistota o poctivosti pohnutek, jež účastníka vedla k postoupení soudně vymáhané pohledávky, k tak zásadnímu odepření procesní ochrany vést nemůže).

Obdobný závěr přijal Ústavní soud, jenž v nálezu sp. zn. III. ÚS 468/11 ze dne 9. 2. 2012 zdůraznil, že obecně

soudy nemohou přistupovat k rozhodnutí o procesním nástupnictví podle ustanovení § 107a občanského soudního řádu formalisticky, ale musí také posoudit skutečnost, zda nejde pouze o účelové zneužití procesní úpravy, zejména s ohledem na ustanovení § 2 občanského soudního řádu (zda pohledávka nebyla účelově postoupena s úmyslem zneužít procesní úpravu). Výše popsany postup soudu odchylovající se od běžného postupu výslovně zakotveného v ustanovení § 107a odst. 2 občanského soudního řádu tak přichází v úvahu pouze v případech zcela zjevného zneužití institutu procesního nástupnictví a jako výjimka z pravidla musí být uplatňován restriktivně. Aby mohl takto postupovat, musí soud rozhodující o procesním nástupnictví návrh na vydání rozhodnutí dle ustanovení § 107a občanského soudního řádu bez rozumných pochybností považovat za prostředek ke zneužití procesní úpravy.

V projednávané věci odvolací soud spatřoval zneužití procesní úpravy oprávněnou v tom, že záměrem jejího návrhu na připuštění změny účastenství na straně oprávněné bylo odebrání možnosti povinné bránit se (úspěšně) návrhem na zastavení exekuce prostřednictvím námitky nedostatku aktivní legitimace stávající oprávněné. S takovým právní závěrem se dovolací soud neztotožnil.

2. Exekuční titul

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2844/2020 ze dne 13. 10. 2020

k ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) exekučního řádu

Upravený seznam přihlášených pohledávek ve smyslu ustanovení § 197 odst. 1 insolvenčního zákona ob stojí jako formálně řádný exekuční titul i v případě, že v něm není výslovně zapsáno, že v něm uvedená pohledávka, jež má být vykonávána, nebyla popřena.

Dle ustanovení § 197 insolvenčního zákona výsledek přezkumného jednání zapíše insolvenční správce do seznamu přihlášených pohledávek; takto upravený seznam tvoří součást zápisu o přezkumném jednání. Věřitelům, kteří o to požádají, vydá insolvenční soud z tohoto seznamu výpis (odst. 1). Věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena při přezkumném jednání, poučí insolvenční správce nebo insolvenční soud při přezkumném jednání o dalším postupu; věřitele, který se přezkumného jednání nezúčastnil, o tom insolvenční správce písemně vyrozumí, a to i tehdy, je-li popření uvedeno v upraveném seznamu přihlášených pohledávek (odst. 2).

Dle ustanovení § 312 odst. 4 insolvenčního zákona na základě upraveného seznamu pohledávek lze po zrušení konkursu podat návrh na výkon rozhodnutí nebo exekuci

pro zjištěnou neuspokojenou pohledávku, kterou dlužník nepopřel; toto právo se promlčí za 10 let od zrušení konkursu. To neplatí, jde-li o neuspokojenou pohledávku nebo její část, která zaniká podle § 311.

Seznam přihlášených pohledávek ve smyslu ustanovení § 197 insolvenčního zákona je řádným exekučním titulem, a to i tehdy, není-li v něm výslovně uvedeno, že předmětná pohledávka nebyla ze strany dlužníka popřena. Tím, že určitá pohledávka je v upraveném seznamu uvedena, se totiž dává jasným způsobem najevo, že vůči ní je upravený seznam ve smyslu ustanovení § 197 insolvenčního zákona způsobilým exekučním titulem, jinak by do tohoto upraveného seznamu vůbec nebyla pojata. Ze zákona se totiž nepodává, že by upravený seznam neměl jako exekuční titul obstát jen proto, že v něm není výslovně uvedeno, že pohledávka nebyla popřena.

3. Společné jmění manželů

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1232/2020 ze dne 27. 10. 2020

*k ustanovení § 42 exekučního řádu
a § 262b občanského soudního řádu*

Podle ustanovení § 262a odst. 4 občanského soudního řádu jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze nařídit výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.

K námitkám dovolatele ohledně možnosti postižení účtu manžela povinného pro výlučný dluh povinného se Nejvyšší soud ve své judikatuře již několikrát vyjádřil. Uvedl, že novela občanského soudního řádu v podobě zákona č. 139/2015 Sb. účinná ode dne 1. 7. 2015 zachovala, pokud jde o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze vydat exekuční příkaz na majetek ve společném jmění manželů, možnost postihu pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu, přičemž v souladu s přechodnými ustanoveními této novely obsaženými v článku IV bod 1 se novelizované znění občanského soudního řádu a exekučního řádu ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona použije i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Jinými slovy řečeno, s ohledem na shora citovaná přechodná ustanovení tedy lze i po novele občanského soudního řádu účinné ode dne 1. 7. 2015 v exekucích zahájených před účinností této novely postihnout účet manžela povinného.

Ustanovení § 262b občanského soudního řádu ve znění novely č. 139/2015 Sb. (jež manželovi povinného umožňuje domáhat se zastavení exekuce, jestliže je výkonem

postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než stanoví zvláštní právní předpis) se použije i ve vykonávacím řízení, které bylo zahájeno před účinností této novely, k níž došlo dne 1. 7. 2015. „Zvláštním právním předpisem“ ve smyslu ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, na jehož základě soud posoudí, zda je majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného postižen ve větším rozsahu, je právní předpis, který byl účinný v době, kdy vznikl závazek povinného, který je předmětem exekuce.

Podle přechodných ustanovení (§ 3028 nového občanského zákoníku) se vznik dluhu včetně práv a povinností z něho vyplývajících řídí dosavadními právními předpisy. V tomto případě dluh povinného vznikl dle exekučního titulu dne 2. 7. 1998, kdy povinný avaloval směnku, proto se řídí ustanoveními § 143 a násl. starého občanského zákoníku, ve znění účinném ode dne 1. 1. 1992 do dne 31. 7. 1998. Ustanovení § 147 občanského zákoníku v tehdy účinném znění umožňovalo při výkonu rozhodnutí uspokojit pohledávku věřitele jen jednoho z manželů, která vznikla za trvání manželství, i z majetku patřícího do bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Je nepochybné, že předmětný dluh povinného vznikl za trvání manželství, které dosud nebylo rozvedeno, majetkový režim povinného a manžela povinného nebyl změněn.

Dovolateli na základě výše uvedeného nelze dát za pravdu, že občanský zákoník v tehdy účinném znění neumožňoval exekučně postihnout pro výlučný dluh jednoho z manželů majetek v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů. Účet manžela povinného tedy může být exekučně postižen i v případě, že se dluh povinného nestal součástí společného jmění manželů (dříve bezpodílového spoluvlastnictví).

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1833/2020 ze dne 16. 9. 2020

*k ustanovení § 42 exekučního řádu
a § 262b občanského soudního řádu*

Pro posouzení, zda byl postižen majetek ve společném jmění či majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, je rozhodující hmotněprávní stav účinný ke dni vzniku samotného závazkového právního vztahu, nikoliv hmotněprávní stav účinný až ke dni vzniku pohledávky.

V projednávané věci je exekučním titulem rozsudek, jímž byl povinný uznán vinným zvláště závažným zločinem pojistného podvodu a dále zločinem pojistného podvodu, za což mu byl uložen trest a současně mu byla tímto rozhodnutím uložena povinnost nahradit majetkovou škodu poškozené, jež je nyní vymáhána. Jedná se

o majetkovou škodu vzniklou tím, že povinný jako likvidátor poškozené (povětšinou společně s další osobou) v době od května 2005 do září 2012 vylákal poškozené pojistná plnění z pojistných událostí – fiktivních dopravních nehod, na které vůbec nevznikl nárok.

Nejvyšší soud se neztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že pohledávka oprávněně v projednávané věci vznikla rozhodnutím trestního soudu, jímž bylo povinnému uloženo nahradit oprávněně škodu, a že se proto otázka rozsahu možného postihu majetku ve společném jmění manželů nebo majetku manžela povinného posoudí podle nového občanského zákoníku. Je totiž třeba rozlišit situaci, kdy výsledkem řízení je konstitutivní (právo tvorný) výrok rozhodnutí, na jehož podkladě hmotněprávní vztahy teprve vznikají, či je výsledkem řízení (pouze) deklaratorní výrok autoritativně zjišťující existenci hmotně právního vztahu, který – z hlediska hmotného práva – nepředstavuje novou skutečnost.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3300/2020 ze dne 4. 11. 2020

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Podle právního stavu v době vzniku dluhu povinného (tedy podle právního stavu do dne 31. 12. 2013) je podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů. Je nepochybné, že předmětný dluh povinného vznikl za trvání manželství, které dosud nebylo rozvedeno (k vypořádání společného jmění manželů nedošlo).

Následku uspokojení výlučného dluhu povinného vzniklého za trvání manželství z majetku ve společném jmění manželů je vystaveno jakékoliv společné jmění v režimu do dne 31. 12. 2013 a tento následek je judikaturou dovolacího soudu dlouhodobě dovozován.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2967/2019 ze dne 21. 9. 2020

k ustanovení § 42 exekučního řádu

K vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, lze nařít exekuci i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení exekučního řízení nebylo vypořádáno. Z toho a contrario plyne, že exekuci nelze vést k vymáhání dluhu vzniklého za trvání manželství jen jednomu z manželů na majetek ze zaniklého (zúženého či zrušeného) společného jmění manželů, u něhož vypořádání nastalo.

Povinný a manžel povinného se zúžením společného jmění manželů současně společně jmění vypořádali,

ačkoli pouze ve vztahu k nemovitým věcem, které případně do výlučného vlastnictví manžela povinného, současně bez dohody na vypořádacím podílu. Takový způsob vypořádání starý občanský zákoník umožňoval, tj. šlo o platné právní jednání (tehdy právní úkon), s nímž byl – ve zkoumané věci s účinky vkladu práva do katastru nemovitostí – spojen příslušný právní důsledek. V exekčním rámci je tak podstatné, že předmětem částečného vypořádání společného jmění manželů ve prospěch vlastnictví manžela povinného byl tentýž majetek, na který později mířil exekuční příkaz.

Skutečnost, že se manželé nedohodli na vypořádacím podílu, není pro řešení otázky zastavení exekuce významná, protože absencí uvedené dohody není podmíněna platnost částečného vypořádání ohledně věci z zaniklého (zúženého) společného jmění manželů. Exekuci proto nelze vést k vymáhání dluhu vzniklého za trvání manželství jen jednomu z manželů na majetek z zaniklého (zúženého či zrušeného) společného jmění manželů, který po vypořádání připadl do vlastnictví manžela povinného, byť se jednalo o vypořádání částečné, neobsahující dohodu manželů o vypořádacím podílu za takový majetek.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2582/2020 ze dne 22. 9. 2020

k ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu a § 262b občanského soudního řádu

Bývalý manžel povinného má možnost na svou obranu uplatnit námitku započtení své vlastní pohledávky vůči pohledávce oprávněného, přestože exekuce je vedena proti povinnému a vymáhaná pohledávka je pohledávkou oprávněného za povinným, a nikoliv za bývalým manželem povinného.

Je skutečností, že podle hmotného práva (srov. ustanovení § 727 odst. 2, § 719 odst. 2 a § 732 občanského zákoníku) a v návaznosti na ně i podle práva procesního (srov. ustanovení § 262a občanského soudního řádu), jakož i podle hmotného a procesního práva účinného do dne 31. 12. 2013, manžel (bývalý manžel) povinného musí strpět, aby pohledávka, která byla exekučním titulem uložena k plnění pouze povinnému, byla zcela nebo zčásti v průběhu exekuce z takového exekučního titulu vymožená ze společného jmění manželů, případně i z nyní již výlučného majetku manžela povinného.

Je-li tomu tak, jen stěží s ohledem na potřebu zachování rovnosti hmotněprávních a procesních možností oprávněného na straně jedné a manžela (bývalého manžela) povinného na straně druhé při ochraně jejich majetkových práv (srov. článek 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) lze dospět k závěru, že manžel (bývalý manžel)

povinného nemá mít právo uskutečnit takové hmotněprávní a procesní kroky, které zabrání tomu, aby vymáhaný dluh byl vymožen ze společného jmění povinného a (bývalého) manžela povinného, případně z nyní již výlučného majetku bývalého manžela povinného.

Mezi takové úkony, které mají ochránit majetek manžela povinného, patří i zápočet pohledávky manžela (bývalého manžela) povinného vůči pohledávce oprávněného, a to v rozsahu, v němž soudní exekutor (exekuční soud) s odkazem na ustanovení § 262a občanského soudního řádu již postihl majetek ve společném jmění manželů nebo nyní již ve výlučném majetku bývalého manžela povinného. Jestliže byl zápočet ze strany manžela (bývalého manžela) povinného proveden ve vztahu k exekučně vymáhané pohledávce oprávněného za povinným po právu a manžel (bývalý manžel) povinného z toho důvodu navrhne zastavení exekuce ohledně soudním exekutorem postiženého majetku ve společném jmění manželů nebo nyní již výlučného majetku bývalého manžela povinného, je namístě exekuci ohledně takového majetku zčásti zastavit (srov. ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu), a to v rozsahu, v němž je zápočet po právu.

Toto oprávnění (bývalého) manžela povinného vzniká ve chvíli, kdy soudní exekutor v souladu s předpisy hmotného a procesního práva postihne majetek ve společném jmění manželů nebo nyní již výlučný majetek bývalého manžela povinného [do té doby není důvod toto oprávnění manžela (bývalého manžela) povinného dovozovat, protože majetek ve společném jmění manželů nebo výlučný majetek bývalého manžela povinného není ohrožen a manžel (bývalý manžel) povinného do doby takového postižení není na svých majetkových právech zasažen].

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2299/2020 ze dne 15. 9. 2020

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Zemřeli-li povinný bez procesního nástupce (zde pozůstalostní řízení bylo zastaveno pro nedostatek majetku na straně povinného) a v době smrti povinného se exekuce vedla i vůči bývalému manželovi povinného, je namístě exekuci nadále vést jen ve vztahu k bývalému manželovi povinného, a to ohledně majetkových hodnot, které z výlučného majetku manžela povinného nebo z majetku ve společném jmění (případně v zaniklém a dosud nevypořádaném společném jmění) do doby smrti povinného již byly exekučně postiženy.

Účastníky exekuce (výkonu rozhodnutí) jsou zásadně oprávněný a povinný. Avšak v případě, že je exekucí (výkonem rozhodnutí) postihován majetek (majetkové hodnoty nebo práva) ve společném jmění manželů nebo

majetek manžela povinného, stává se ohledně těchto majetkových hodnot účastníkem řízení také manžel povinného.

Smrtí povinného se (vlastnická) povaha takového majetku postiženého exekucí (výkonem rozhodnutí) nemění. Nemění se nic ani na účastenství manžela (bývalého manžela) povinného, jehož majetek je fakticky exekucí (výkonem rozhodnutí) postižen, ani na účastenství oprávněného (oprávněných) a případných dalších povinných.

Vzhledem k tomu, že v části exekuce, jež se provádí prodejem nemovitých věcí povinného, je okruh účastníků definován samostatně, nic nebrání v pokračování té části exekuce (výkonu rozhodnutí), jež postihuje majetek podléhající režimu ustanovení § 42 odst. 1 a 2 exekučního řádu a § 262a odst. 1 a 2 občanského soudního řádu. Tomu nebrání ani skutečnost, že řízení je ve vztahu k povinnému zastaveno. Z pohledu exekučního řízení (řízení o výkon rozhodnutí) lze totiž exekučním titulem přiznanou pohledávku (jde-li o peněžité plnění) uspokojit i z jiného majetku než výlučně majetku povinného (z majetku ve společném jmění povinného a manžela povinného nebo za okolností vymezených zákonem i z výlučného majetku manžela povinného).

Zemře-li tedy povinný a řízení o dědictví po něm bylo zastaveno, neboť nezanechal žádný majetek, v exekuci na majetek, který patří manželu (bývalému manželu) povinného, se řízení dokončí s (bývalým) manželem povinného, který má všechna práva a povinnosti náležející jinak povinnému.

Ohledně postižených majetkových hodnot je bývalý manžel povinného po smrti povinného bez zanechání procesního nástupce jedinou osobou, vůči níž se exekuce vede. Pouze v případě, že takové majetkové hodnoty dosud exekucí nebyly postiženy, je namíště exekuci zastavit nejen ve vztahu k povinnému, ale jako celek. Je věcí bývalého manžela povinného, aby případně podal návrh na zastavení exekuce podle § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, domnívá-li se, že exekuce je vedena nad rámec stanovený hmotným nebo procesním právem.

4. Provedení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2618/2020 ze dne 24. 9. 2020

k ustanovení § 46 odst. 2 a 54 odst. 5 exekučního řádu

V exekučním řízení prováděném podle exekučního řádu představuje platba povinného, spočívající v zaplacení jistiny, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, poukázaná na účet soudního exekutora po doručení usnesení o nařízení exekuce, tedy v rámci

exekuce, vymožené plnění, a není proto důvodem k zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu. Představuje-li totiž uvedená platba „vymožené plnění“, dojde k zániku exekuce jejím provedením.

V projednávané věci navíc povinný zcela opomíjí, že platba na účet soudního exekutora byla složena jako jistota, což povinný sám potvrdil ve svém návrhu na zastavení exekuce. Složení jistoty na účet soudního exekutora má však jiné právní následky než zaplacení vymáhané pohledávky, neboť podle ustanovení § 54 odst. 5 exekučního řádu je-li u soudního exekutora složena jistota ve výši vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, soudní exekutor nebo exekuční soud na návrh povinného odloží provedení exekuce do právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce podaném povinným a rozhodne o tom, že povinný není vázán zákazem uvedeným v § 44a odst. 1 a v § 47 odst. 6 ode dne vydání rozhodnutí o odkladu.

Nedojde-li k zastavení exekuce, použije se jistota na úhradu vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce; jinak se vrátí složiteli jistoty. Účinkem složení jistoty tedy není zastavení exekuce, jak se domnívá povinný, ale odklad exekuce a zrušení generálního i speciálního inhibitoria podle ustanovení § 44a odst. 1 a § 47 odst. 5 exekučního řádu po dobu rozhodování o návrhu povinného na zastavení exekuce. Jelikož samotné složení jistoty nepředstavuje plnění vymáhané pohledávky, nemá ani za následek zánik exekuce jejím provedením.

Dovolací soud se dále zabýval námitkou povinného, že exekuční návrh byl podán předčasně, protože oprávněný povinného nevyzval k plnění a nesdělil mu číslo účtu, čímž se sám ocitl v prodlení a dospěl k závěru, že uvedená námitka je zcela nedůvodná, protože vztah oprávněného a povinného není závazkovým právním vztahem, a nelze tak na něj aplikovat ustanovení § 1968 a § 1975 občanského zákoníku o prodlení dlužníka a věřitele. V dané věci byla povinnému exekučními tituly uložena povinnost k plnění, kterou měl splnit ve stanovené lhůtě, přičemž forma splnění (hotovostní či bezhotovostní) byla ponechána na jeho vůli, tudíž měl-li povinný v úmyslu splnit uloženou povinnost bezhotovostním převodem, bylo na něm, aby učinil pokus o získání čísla účtu oprávněného. V řízení navíc nebylo prokázáno, že by povinný o sdělení čísla účtu oprávněného žádal.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2297/2020 ze dne 7. 9. 2020

k ustanovení § 58 exekučního řádu

Ustanovení § 58 odst. 2 exekučního řádu, ve znění účinném ode dne 1. 9. 2015, umožňuje vést exekuci příkázáním

pohledávky z penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření, nepostačí-li způsob provedení exekuce podle písm. a) a b) citovaného ustanovení.

Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlil, že pokud se to ukáže být potřebným, soudní exekutor musí povinnému postihnout veškerý majetek, vyjma těch hodnot, které jsou nutné k zajištění základních životních potřeb. Odvolací soud zdůraznil, že výše exekvované pohledávky v tomto případě dosahuje bezmála 24 000 000 Kč, přičemž postižitelný majetek povinných zjevně této hodnoty nedosahuje. Je proto plně legitimní a v souladu s ustanovením § 58 odst. 2 exekučního řádu, jestliže soudní exekutor provádí exekuci vícero zákonem předvídanými způsoby najednou, aniž by striktně dodržoval imperativ jejich posloupnosti.

5. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2422/2020 ze dne 15. 9. 2020

k ustanovení § 46 odst. 8 a § 55 exekučního řádu

Exekuci nelze po právní moci usnesení o zastavení exekuce zastavit znovu z jiného důvodu. Exekuce totiž už zastavena byla a exekuční soud nemá přistoupit k jejímu novému zastavení.

Soudní exekutor může během exekučního řízení usku- tečňovat úkony a rozhodnutí, zejména od doby vydání pověření k vedení exekuce do doby, než exekuce skončí vymožením, případně zastavením, přestože dosud nedošlo k úplnému vymožení plnění dle exekučního titulu, nákladů exekuce a nákladů oprávněného. K uskutečnění jiných procesních úkonů a rozhodnutí mimo tuto dobu je soudní exekutor oprávněn jen v případech, kdy mu tuto pravomoc výslovně přiznává zákon (ustanovení § 39 a § 43a odst. 6 exekučního řádu).

Z uvedeného rezultuje, že soudní exekutor nemá rozhodnout o zastavení exekuce, která již dříve byla skončena vymožením. Jestliže přesto exekuci zastavil, konal mimo rámec své příslušnosti, jež vyplývá z rozdělení činností mezi soudního exekutora a exekuční soud. Odvolacímu soudu je tedy namístě dát za pravdu, že soudní exekutor není povolán k zastavení exekuce poté, co již skončila vymožením. K takovému kroku má přistoupit za výjimečných okolností exekuční soud, nikoliv soudní exekutor.

Nelze však přehlédnout, že úkony soudního exekutora se považují za úkony exekučního soudu (ustanovení § 28 věta druhá exekučního řádu). Pochybení soudního exekutora, jenž po ukončení exekuce vymožením sám vydal usnesení o zastavení exekuce, je tedy třeba přirovnat

nikoliv k situaci, kdy orgán moci soudní (soud, soudní exekutor) koná mimo rámec své pravomoci, ale k situaci, kdy orgán moci soudní (zde soudní exekutor) rozhodl mimo rámec své věcné příslušnosti.

Rovněž není namístě přehlížet ustálenou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, podle níž rozhodnutí soudu (a tedy ani soudního exekutora, jenž je podle zákona v postavení soudu) není bez dalšího namístě pokládat za nicotné dokonce ani v případě, že je soud (soudní exekutor) vydal mimo rámec své pravomoci.

Dovolací soud se proto neztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně i soudu odvolacího, že dřívější rozhodnutí soudního exekutora o zastavení exekuce poté, co exekuce skončila vymožením, nemá žádných právních účinků; naopak i toto usnesení vytváří překážku věci rozhodnuté (srov. s ustanovením § 159a odst. 4 občanského soudního řádu).

Jde-li o argument odvolacího soudu a povinného, že dojde-li k zastavení exekuce pro nezpůsobilý exekuční titul podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, dochází na rozdíl od zastavení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu k zastavení exekuce „zpětně“ (čímž odvolací soud zjevně míní, že oprávněný i soudní exekutor musí povinnému vrátit plnění, které bylo vymoženo ve prospěch exekučního titulu a nákladů exekuce na straně soudního exekutora a oprávněného), nelze pominout, že bylo na povinném, aby již v předchozím řízení, v němž došlo k zastavení exekuce na návrh oprávněného podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, uváděl skutečnosti, pro které má dojít k zastavení exekuce z prioritního důvodu (zde proto, že exekuční titul ve formě rozhodčího nálezu neobstojí pro údajnou „nemravnost“ plnění), a ovlivnil tak rozhodnutí o náhradě nákladů exekuce.

Povinný rovněž mohl namítnout, že soudní exekutor v posuzovaném případě nebyl příslušný rozhodnout o zastavení exekuce. Za takových okolností by se soudní exekutor a posléze i odvolací soud museli těmito námitkami zabývat s tím, že o návrhu na zastavení exekuce může rozhodnout nikoliv soudní exekutor, ale exekuční soud, jenž má zjistit jiný důvod pro její zastavení a tuto okolnost zohlednit ve výroku o náhradě nákladů exekuce a nákladů řízení na straně oprávněného.

Došlo-li však již dříve k pravomocnému a výslovnému zastavení exekuce z údajně nesprávného důvodu, nelze toto možné nedopatření odstranit novým zastavením již výslovně a pravomocně zastavené (a tedy již neplynoucí) exekuce. Má-li povinný za to, že exekučním titulem vymožené plnění ve prospěch oprávněného mu podle hmotného práva nenáleží, má k dispozici žalobu o vydání tohoto plnění z titulu bezdůvodného obohacení.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2204/2020 ze dne 3. 11. 2020

k ustanovení § 46 odst. 8 a § 55 exekučního řádu

Došlo-li dříve k pravomocnému a výslovnému zastavení exekuce z údajně nesprávného důvodu, nelze toto možné nedopatření odstranit novým zastavením již pravomocně zastavené (na základě rozhodnutí už výslovně neplynoucí) exekuce, když s důvodem zastavení, a to i ve vztahu k nákladovému výroku, povinný mohl projevit nesouhlas s podáním odvolání.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 38/2020 ze dne 27. 10. 2020

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích. V první fázi jde o řízení o soudním prodeji zástavy, které je zahájeno podáním návrhu, kterým se zástavní věřitel domáhá nařízení soudního prodeje zástavy, a které končí usnesením soudu, jímž bylo o tomto návrhu rozhodnuto. Nařídí-li soud vykonatelným usnesením prodej zástavy, přechází soudní prodej zástavy do druhé fáze (prodeje zástavy soudem), která začíná podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy, popřípadě podáním exekučního návrhu podle ustanovení § 37 a násl. exekučního řádu, která smí být provedena jen prodejem zástavy.

V řízení o soudním prodeji zástavy jako první fázi soudního prodeje zástavy soud zkoumá pouze to, zda zástavní věřitel doložil zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě, jejíž prodej navrhuje, a kdo je zástavním dlužníkem. Jiné (další) skutečnosti nejsou – jak vyplývá z ustanovení § 200z odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném do dne 31. 12. 2013 – v tomto řízení významné. Namítá-li zástavní dlužník, že zástavní právo zaniklo nebo že se promlčelo, nejde o způsobilou obranu proti žalobě na nařízení prodeje zástavy (v první fázi soudního prodeje zástavy), ale o důvod pro zastavení exekuce prodejem zástavy podle ustanovení § 268 odst. 3 nebo podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

V právní teorii ani v soudní praxi nejsou pochybnosti o tom, že ke stavení promlčecí doby podle ustanovení § 112 starého občanského zákoníku dochází ode dne, v němž bylo u soudu nebo jiného příslušného orgánu právo věřitelem uplatněno (zahájením řízení nebo připojením se k již zahájenému řízení), až do dne, kterým bylo řízení pravomocně skončeno, a to za předpokladu, že věřitel v řízení řádně pokračoval.

Při soudním prodeji zástavy tedy zástavní věřitel řádně – v zájmu uspokojení své zajištěné pohledávky – pokračuje v zahájeném řízení nejen tehdy, jestliže svým procesním postupem umožňuje náležitý (úspěšný) průběh řízení o soudním prodeji zástavy, ale pouze v případě, že bez zbytečných průtahů podá návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy a že v této druhé fázi soudního prodeje zástavy svými procesními úkony nebrání vlastnímu prodeji (zpeněžení) zástavy a uspokojení zajištěné pohledávky z výtěžku prodeje (zpeněžení) zástavy. Do druhé fáze nemusí soudní prodej zástavy přejít jen tehdy, jestliže po usnesení soudu o nařízení soudního prodeje zástavy zástavní právo zaniklo, neboť zajištěná pohledávka s příslušenstvím byla splněna nebo z jiného zákonem stanoveného důvodu zanikla.

Při soudním prodeji zástavy je proto třeba vykládat ustanovení § 112 starého občanského zákoníku tak, že zástavní věřitel pokračuje řádně v zahájeném řízení, jestliže po právní moci usnesení o nařízení prodeje zástavy (po pravomocném skončení první fáze soudního prodeje zástavy) pokračuje v přiměřené lhůtě v uplatňování svého zástavního práva podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy podle ustanovení § 251 a násl. občanského soudního řádu, popřípadě podáním exekučního návrhu prodejem zástavy podle ustanovení § 37 a násl. exekučního řádu. Posouzení, zda zástavní věřitel podal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy v přiměřené lhůtě, je vždy závislé na konkrétních okolnostech každého jednotlivého případu.

Pokračoval-li zástavní věřitel v soudním prodeji zástavy řádně (v okolnostem případu v přiměřené lhůtě), podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekučního návrhu prodejem zástavy, znamená to, že promlčecí doba, jejíž běh byl zastaven podáním návrhu na nařízení prodeje zástavy, nezačne znovu běžet dnem právní moci usnesení o nařízení prodeje zástavy a že stavení běhu promlčecí doby bude pokračovat (trvat) až do pravomocného skončení řízení ve druhé fázi soudního prodeje zástavy.

Kdyby však zástavní věřitel nepodal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy v přiměřené lhůtě, začne promlčecí doba (do té doby stavená) znovu běžet dnem následujícím po právní moci usnesení o nařízení prodeje zástavy. V tomto případě se zástavní právo nepromlčí jen tehdy, jestliže promlčecí doba neuplyne do dne, v němž byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy; v době od podání návrhu na nařízení prodeje zástavy do právní moci usnesení, kterým byl nařízen prodej zástavy, promlčecí doba neběží.

Okolnostmi, které je možné zohlednit při posouzení, zda zástavní věřitel podal návrh na nařízení výkonu

rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy v přiměřené lhůtě, jsou z povahy věci pouze takové konkrétní okolnosti, k nimž došlo ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o nařízení soudního prodeje zástavy do dne podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekučního návrhu a které vypovídají o tom, zda zástavní věřitel podal návrh na nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční návrh prodejem zástavy bez zbytečných průtahů.

Okolnostmi, které by bylo možné zohlednit při posouzení, zda oprávněný podal exekuční návrh prodejem zástavy v přiměřené lhůtě, by mohly být například okolnosti tvrzené dovolatelem, že exekuční návrh podal ihned po doručení usnesení o nařízení prodeje zástavy s vyznačenou doložkou právní moci, o jehož zaslání opakovaně soud žádal, aniž by mu bylo hned vyhověno, popřípadě další konkrétní okolnosti, k nimž došlo od právní moci usnesení, kterým byl nařízen prodej zástavy, do podání exekučního návrhu v této věci.

6. Prodej nemovitých věcí

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2746/2020 ze dne 3. 11. 2020

k ustanovení § 336n občanského soudního řádu

Plněním ve smyslu ustanovení § 336n odst. 1 občanského soudního řádu, o němž věcně rozhoduje soudní exekutor podle ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu, může být i právo na náhradu neuhrazené odměny soudního exekutora, která soudnímu exekutorovi ušla následkem toho, že obmeškalý vydražitel nezaplatil nejvyšší podání do doby, než pro zahájení insolvenčního řízení vůči povinnému došlo k nemožnosti provést exekuci podle ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu (a tedy i k nemožnosti uskutečnit další dražbu s ohledem na ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu).

Podle ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu je-li exekuční řízení podle zvláštního právního předpisu přerušeno nebo zvláštní právní předpis stanoví, že exekuci nelze provést, soudní exekutor nečiní žádné úkony, jimiž se provádí exekuce, pokud zákon nestanoví jinak. Podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona po zahájení insolvenčního řízení výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést.

Podle ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu soud usnesením určil a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud

nařídí další dražební jednání. To nařídí soud i tehdy, jestliže vydražitel nepředložil smlouvu o úvěru, nejvyšší podání nebylo doplaceno ve lhůtě uvedené v § 336l odst. 4 nebo nezaplatil ve stanovené lhůtě předražek.

Podle ustanovení § 336n odst. 1 občanského soudního řádu vydražitel uvedený v § 336m odst. 2 je povinen nahradit náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním, škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání, a, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto dluhy se započítá jistota složená vydražitelem; převyšuje-li jistota tyto dluhy, zbývající část se vrátí vydražiteli.

Z ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 336n odst. 1 občanského soudního řádu se podává, že nedoplatí-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, jedná protiprávně a je-li dána příčinná souvislost, vzniká mu povinnost zaplatit mimo jiné i odměnu, které by soudní exekutor (soudní exekutor je v postavení státu) následně dosáhl, jestliže by nedošlo k obmeškání. O této povinnosti soudní exekutor rozhodne usnesením podle ustanovení § 336n odst. 2 občanského soudního řádu. Toto usnesení může soudní exekutor vydat i poté, co exekuci nelze podle ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu provést, jinak by byl zmařen smysl ustanovení § 336n odst. 1 a 2 občanského soudního řádu ve vztahu k náhradě, kterou má obmeškalý vydražitel poskytnout soudnímu exekutorovi.

Ustanovení § 336n odst. 1 a 2 občanského soudního řádu přitom normují, že jediným rozhodnutím, jímž má být rozhodnuto o povinnosti obmeškaného vydražitele k náhradě ucházející odměny soudního exekutora, je právě usnesení podle ustanovení § 336n odst. 2 občanského soudního řádu. Přitom újma způsobená obmeškalým vydražitelem na odměně soudního exekutora není hmotněprávní škodou žalovatelnou ve zvláštním nalézacím řízení, ale jde o právo soudního exekutora na náhradu nákladů exekuce, které má vůči obmeškanému vydražiteli, jenž plyne z procesního práva a musí být vyřešeno způsobem předepsaným procesním právem.

Uzavřel-li tedy v projednávané věci odvolací soud, že soudní exekutor nemá pravomoc k takovému rozhodnutí, jeho rozhodnutí není správné. Tato pravomoc soudního exekutora v obecné rovině je dána; nejistota ohledně toho, zda a za kolik po ukončení insolvenčního řízení bude nemovitá věc vydražena v případně pokračující exekuce v další dražbě podle ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu a jakou odměnu soudní exekutor následně obdrží z výtěžku další dražby, může vést maximálně k závěru, že soudní exekutor vydal usnesení podle ustanovení § 336n odst. 2 občanského soudního řádu předčasně, což může mít za následek jeho zrušení a vrácení věci soudnímu exekutorovi se závazným

pokynem, aby s rozhodnutím podle ustanovení § 336n odst. 2 občanského soudního řádu vyčkal do doby, než bude jisté, zda a s jakým výsledkem ve vztahu k sanaci odměny soudního exekutora proběhne další dražba ve smyslu ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2605/2020 ze dne 10. 11. 2020

*k ustanovení § 66 odst. 7 exekučního řádu
a § 337 odst. 1 občanského soudního řádu*

Do rozvrhu lze pohledávku soudního exekutora zahrnout jen tehdy, existoval-li ke dni rozvrhového jednání pravomocný exekuční příkaz k náhradě nákladů exekuce, protože pouze pravomocný příkaz k úhradě nákladů exekuce může být podkladem pro zahrnutí v něm vyčíslených nákladů exekutora do rozvrhového usnesení.

Přitom nelze přehlédnout ustanovení § 6 odst. 2 vyhlášky č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění novely č. 491/2012 Sb., podle něhož jsou-li v exekučním příkazu uvedeny pravděpodobné náklady exekuce a pravděpodobné náklady oprávněného, vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce neprodleně poté, kdy dojde ke splnění nebo vymožení povinnosti vymáhané v exekučním řízení, s výjimkou nákladů exekuce a nákladů oprávněného. Exekutor je povinen poučit o této skutečnosti účastníky řízení v exekučním příkazu, ve kterém tyto pravděpodobné náklady uvedl.

Soudnímu exekutorovi tedy nic nebránilo, aby třeba i po provedení dražby vydal příkaz k úhradě nákladů exekuce, které již v exekučním řízení vznikly nebo ještě pravděpodobně vzniknou v průběhu rozvrhového řízení.

7. Nepeněžitě plnění

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1961/2020 ze dne 7. 10. 2020

k ustanovení § 348 občanského soudního řádu

Je-li určitá nemovitá věc postižena více exekucemi prodejem nemovité věci, které jsou vedeny za účelem uspokojení závazků povinného, postupuje se podle zákona č. 119/2001 Sb., jehož účelem je stanovit pravidla pro případ střetů exekucí. Naproti tomu smyslem exekuce vedené podle ustanovení § 348 odst. 1 občanského soudního řádu je prodej společné věci a rozdělení získaného výtěžku mezi spoluvlastníky. Byť se v projednávané věci postupuje přiměřeně podle ustanovení občanského soudního řádu o prodeji nemovité věci, nejedná se o prodej nemovité věci za účelem uspokojení pohledávky

věřitele. Z tohoto důvodu se tedy řízení ani nepřeruší ve smyslu ustanovení § 14 zákona č. 119/2001 Sb., ačkoli jsou proti povinnému souběžně vedeny dříve zahájené exekuce prodejem spoluvlastnického podílu na téže nemovité věci.

Z výše uvedeného dovolací soud dovodil, že nedojde-li při střetu exekuce, jíž se vymáhá povinnost k peněžitěmu plnění a exekuce rozdělením společné věci, ani k přerušení exekuce rozdělením společné věci, tím spíš nemůže dojít k jejímu zastavení. V uvedeném případě se tak neuplatní pravidlo, podle kterého se při souběžném postižení téže nemovité věci provede exekuce, která byla nařízena nejdříve, ale přednostně bude provedena exekuce prodejem společné nemovité věci. Uvedenému závěru nebrání skutečnost, že na spoluvlastnický podíl povinného na předmětných nemovitých věcech jsou vedeny další, dříve zahájené exekuce, neboť podíl povinného z výtěžku exekučního řízení lze postihnout exekučním příkazem na příkázání jiné peněžitě pohledávky.

Pro úplnost dovolací soud dodává, že se v projednávané věci zabýval otázkou výkladu pojmu veřejná dražba uvedeného v ustanovení § 1147 občanského zákoníku ve vztahu k provedení této dražby podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách (dále též jen „zákon“), a též možnosti provedení veřejné dražby podle ustanovení § 348 odst. 1 občanského soudního řádu. Vzhledem k tomu, že občanský zákoník v ustanovení § 1359 odst. 1 a § 1113 rozlišuje veřejnou dražbu podle zákona přímo ve svém textu od dražeb prováděných podle jiných právních předpisů, při doslovném výkladu ustanovení § 1147 občanského zákoníku by bylo možné vyložit, že občanský zákoník při prodeji ve veřejné dražbě při prodeji nemovité věci po zrušení spoluvlastnictví měl na mysli jen dražbu podle zákona. Protože však zákonodárce ponechal v účinnosti ustanovení § 348 občanského soudního řádu, je zřejmé, že i podle tohoto ustanovení ve spojení s ustanovením § 69 exekučního řádu lze dospět k závěru, že i po účinnosti občanského zákoníku lze provést uvedenou dražbu i soudem či soudním exekutorem.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2679/2020 ze dne 13. 10. 2020

*k ustanovení § 73 exekučního řádu
a § 351 občanského soudního řádu*

Dochází-li k nařízení soudního výkonu rozhodnutí ukládající povinnost k nezastupitelnému plnění, je součástí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí i výrok o uložení pokuty za (oprávněným prozatím jen tvrzené) porušení povinnosti k tomuto plnění (ustanovení § 351 odst. 1 občanského soudního řádu). Je výrazem ustálené soudní praxe, že při nařízení výkonu rozhodnutí soud nezjišťuje, zda (v jakém rozsahu) povinný vymáhanou povinnost

dobrovolně splnil, popřípadě zda ve smyslu ustanovení § 351 odst. 1 občanského soudního řádu „jinou“ povinnost porušil nebo se jí nepodrobil (v tomto směru vychází z tvrzení oprávněného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí). Okolnosti takové povahy mohou být hodnoceny jen v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí, které předpokládá provádění dokazování.

Námitku, že povinnost zdržet se určitého chování nebo chování jiného strpět neporušil, nemůže proto povinný úspěšně uplatnit v odvolání, a to ani proti rozhodnutí, jímž byl výkon rozhodnutí nařízen, ani proti rozhodnutí, jímž byla uložena další pokuta, ale právě jen návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí.

Při přezkumu věcné správnosti výše pokuty uložené podle ustanovení § 351 občanského soudního řádu k odvolání povinného se tedy odvolací soud nezabývá tím, zda povinný již z exekučního titulu plnil nebo zda existuje jiný důvod, pro který exekuční titul nelze vykonat, ale pouze tím, zda pokuta byla uložena v přiměřené výši, která závisí na okolnostech projednávané věci, přičemž soud především přihlédne k povaze vymáhané povinnosti, popřípadě její majetkové hodnotě, k osobním a majetkovým poměrům povinného. Soud je povinen vystihnout výši pokuty, která bude způsobila jednak přiměřeně, tak i efektivně nutit povinného, aby povinnost uloženou vykonávaným rozhodnutím splnil.

Tvrdí-li povinný, že webové stránky, v nichž je inzerováno jeho zboží v rozporu s titulem pro výkon rozhodnutí, nejsou v jeho dispozici, je tato námitka námitkou směřující k existenci důvodu pro zastavení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

Zkoumání, zda a do jaké míry povinný způsobil, že jeho výrobky jsou na webových stránkách (nejsou-li v jeho přímé dispozici) inzerovány způsobem, který mu zapovídá titul pro výkon rozhodnutí, případně jestli má k dispozici nástroje, jak inzerci svých výrobků v rozporu s předmětným titulem pro výkon rozhodnutí a se svým právním vztahem (například smluvním) k jejich provozovateli zabránit, například tak, že provozovateli stránek na základě svého právního vztahu k němu zakáže své zboží inzerovat v rozporu s titulem pro výkon rozhodnutí, a zda těchto nástrojů využil, je předmětem případného dalšího řízení o návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí.

Zbývá dodat, že při vymáhání pokut uložených podle ustanovení § 351 občanského soudního řádu soud, na rozdíl od vymáhání pořádkových pokut, nepostupuje podle daňového řádu, takže pokuty vymáhá v rámci výkonu rozhodnutí prováděného soudem, případně v rámci exekuce prováděné soudním exekutorem, kdy stát jedná nejvíce prostřednictvím soudu jako jeho organizační

složky vystupuje v postavení oprávněného. Jestliže později dojde k zastavení výkonu rozhodnutí proto, že povinný titulem pro výkon rozhodnutí uloženou povinnost neporušil, nemůže ji z objektivních důvodů splnit nebo ji splnil ještě před podáním návrhu na nařízení výkonu, soud pokuty uložené podle ustanovení § 351 občanského soudního řádu i nadále vymáhá a povinný má k dispozici vůči oprávněnému žalobu o náhradu škody, která mu v takovém případě uložením pokuty vznikla¹.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2689/2018 ze dne 29. 10. 2020

*k ustanovení § 73 exekučního řádu
a § 351 občanského soudního řádu*

Obsahem smluvního závazku žalovaného bylo zajistit u jím zvolené banky vystavení bankovní záruky ve prospěch žalobce s tím, že obsah záruční listiny bude odpovídat minimálně tomu, co bylo účastníky ujednáno a takto vystavená záruční listina bude následně předána v dohodnuté lhůtě žalobci.

Jestliže takový závazek žalovaný převzal, byl povinen jej také splnit. Okolnost, že k vystavení bankovní záruky je oprávněna pouze banka, je přitom pro rozhodnutí dané věci právně bezvýznamná; jde o skutečnost evidentní, jež ovšem nečiní plnění žalovaného bez dalšího nemožným.

Exekuční titul ukládající povinnost jinou než zaplacení peněžité částky, je materiálně vykonatelný, jen je-li možné nařídit jeho výkon některým ze způsobů uvedených v ustanovení § 258 odst. 2 občanského soudního řádu. Způsob výkonu rozhodnutí (exekuce) na nepeněžité plnění se řídí povahou uložené povinnosti. Při zkoumání této povahy soud vychází, přihlížeje k předepsanému způsobu výkonu rozhodnutí (exekuce), z obsahu rozhodnutí, především z jeho výroku, případně i z odůvodnění, avšak pouze za účelem výkladu výroku, tedy k odstranění případných pochybností o obsahu a rozsahu výroku uložené povinnosti; výrok titulu nelze jakkoli doplňovat či opravovat.

Není pochyb o tom, že v poměrech dané věci nebyla napadeným rozhodnutím uložena žalovanému povinnost k (nepeněžitému) plnění, které by neodpovídalo některému ze způsobů výkonu rozhodnutí (exekuce) uvedenému v ustanovení § 258 odst. 2 občanského soudního řádu (potud srov. též ustanovení § 351 občanského soudního řádu).

¹ Odlišnou konstrukci přináší ustanovení § 72 odst. 3 exekučního řádu, který umožňuje exekuci (částečně) zastavit, pokud výše uložené pokuty neodpovídá vymáhané povinnosti či okolnostem případu.

8. Další činnost soudního exekutora

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Nd 476/2020 ze dne 3. 11. 2020

*k ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu
a § 11 odst. 3 občanského soudního řádu*

Nejvyšší soud přihlížející k zásadě hospodárnosti řízení rozhodl podle ustanovení § 11 odst. 3 občanského soudního řádu, že věc projedná a rozhodne předkládající soud, v jehož obvodu se též nachází vydražené nemovité věci, které byly předmětem dražby nemovitých věcí dlužníků realizované soudním exekutorem s odkazem na ustanovení § 76 odst. 2 exekučního řádu na základě smlouvy o provedení dobrovolné dražby s insolvenčním správcem².

² Příslušností soudu k projednání odvolání proti usnesení o přiklepu v případě dražby nemovitých věcí zůstavitele prováděné soudním

Nejvyšší soud není oprávněn zkoumat, zda je dána pravomoc soudů k projednání a rozhodnutí věci – ustanovení § 105 odst. 2 občanského soudního řádu totiž odkazem na splnění podmínek ustanovení § 11 odst. 3 občanského soudního řádu předpokládá, že se otázkou pravomoci soudů dostatečně a s kladným závěrem zabýval již předkládající soud.

exekutorem na základě smlouvy o provedení dražby uzavřené se soudním komisařem se zabýval Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp. zn. 21 Cdo 559/2014 ze dne 4. 12. 2014. Funkčně příslušným soudem k projednání odvolání je krajský soud, jehož místní příslušnost je dána obvodem dědického soudu.

Z JEDNÁNÍ PREZIDIA EK ČR

připravil:
Mgr. Petr Prokop Ustohal
 tajemník Exekutorské komory ČR

Na začátku roku 2021 se s ohledem na vládní epidemiologická opatření konalo pouze jedno zasedání prezidia Exekutorské komory České republiky (zbývající agenda byla řešena per rollam). 19. prezidium Exekutorské komory České republiky proběhlo dne 19. února 2021 v Praze, a to při zachování přísných hygienických opatření (včetně povinnosti účastníků předložit negativní PCR testy). Prezidium na svém zasedání uctilo památku JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M., prezidenta Exekutorské komory České republiky, který skonal dne 26. 11. 2020. V dalším prezidiu řešilo především organizační záležitosti nezbytné pro chod Komory (volba prezidenta a viceprezidenta Komory), svolání 40. Sněmu soudních exekutorů, legislativu a další.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

18. 1. 2021 – PR/02/2021

Prezidium EK ČR s t a n o v u j e náhradní termín konání exekutorských zkoušek (2020) takto: písemná část: 12. dubna – 16. dubna 2021; ústní část: 26. dubna – 21. května 2021.

19. 1. 2021 – PR/04/2021

Prezidium EK ČR soudním exekutorům v zájmu ochrany zdraví zaměstnanců soudních exekutorů, účastníků řízení i třetích osob d o p o r u č u j e

- I. neprovádět soupisy a zajištění nebo převzetí movitých věcí s výjimkou případů zvláštního zřetele hodných za současného vybavení pověřených zaměstnanců respirátory s odpovídající třídou ochrany (v případě respirátoru s výdechovým ventilem je navíc nutné překrytí rouškou), dezinfekčními prostředky na dezinfekci rukou, případně jednorázovými rukavicemi,
- II. nesepisovat a nezajišťovat komunikační prostředky, které mohou sloužit k distanční výuce či výkonu povolání z domova (počítače, tablety, mobilní telefony),
- III. neprovádět vyklizení, s výjimkou případů zvláštního zřetele hodných (s náležitým vybavením pověřených zaměstnanců – viz bod I.),
- IV. neprovádět osobní doručování písemností, s výjimkou případů zvláštního zřetele hodných, popřípadě zvolit bezkontaktní způsob doručení u písemností, u kterých je to možné,
- V. neprovádět kamenné dražby, s výjimkou případů zvláštního zřetele hodných (s náležitým vybavením pověřených zaměstnanců – viz bod I., a dezinfekčními prostředky pro veřejnost; pravidelně veřejně dostupné prostory dezinfikovat),

VI. nečinit úkony směřující k provedení exekuce v případech, kdy povinný aktivně plní vymáhanou povinnost ve formě pravidelných splátek, jejichž výše není ve zjevném nepoměru celkové vymáhané povinnosti s přihlédnutím k očekávané délce takto vedeného řízení,

VII. v maximální možné míře poučovat účastníky řízení o důvodech pro sociální odklad exekuce a pravidlech pro podání návrhu a rozhodování o tomto návrhu.

6. 2. 2021 – PR/05/2021

Prezidium EK ČR se podle § 111 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, u s n e s l o takto:

I. Prezidium se doplňuje z řad náhradníků tak, že se členem prezidia do konce jeho řádného volebního období stává soudní exekutor Mgr. Petr Polanský.

19. 2. 2021 – 1/21/P19

Prezidium EKČR se podle § 111 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, u s n e s l o takto:

Prezidium zvolilo prezidentem Komory Mgr. Jana Mlynarčíka.

19. 2. 2021 – 5/21/P19

Prezidium EKČR se podle § 111 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, u s n e s l o takto:

Prezidium zvolilo viceprezidentem Komory Mgr. Martina Tunkla.

19. 2. 2021 – 5/21/P19

Prezidium EK ČR r o z h o d l o o vyhlášení opakovaného výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Ostrava, po soudním exekutorovi Mgr. Ivo Nedbálkovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 20. 10. 2015.

19. 2. 2021 – 6/21/P19

Prezidium EK ČR r o z h o d l o o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Sokolov, po soudním exekutorce Mgr. Zdeňce Klímové, které zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 29. 2. 2020.

19. 2. 2021 – 7/21/P19

Prezidium EK ČR r o z h o d l o o vyhlášení opakovaného výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Karlovy Vary, po soudním exekutorovi Mgr. Lukáši Křivánkovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2019.

19. 2. 2021 – 8/21/P19

Prezidium EK ČR r o z h o d l o ve smyslu § 14 odst. 1 stavovského předpisu, kterým se stanoví postup při vyhlášení a organizaci výběrového řízení, že účastníkem, který ve výběrovém řízení na obsazení uvolněného exekutorského

úřadu Praha 7, po JUDr. Vladimíru Plášilovi, LL.M., jehož výkon tohoto úřadu zanikl ke dni 26. 11. 2020, uspěl tak, že splňuje předpoklady pro jmenování soudním exekutorem a dosáhl nejvyššího počtu bodů dle §12 citovaného stanovského předpisu, je Mgr. Hana Plášilová Kaufmanová, která dosáhla celkového počtu 118 bodů.

19. 2. 2021 – 10/21/P19

Prezidium EKČR j m e n u j e Mgr. Pavla Tintěru, Exekutorský úřad Rakovník, členem redakční rady Komorních listů.

ZPRÁVA K VOLBĚ PREZIDENTA A VICEPREZIDENTA KOMORY

PRAHA (22. února 2021) – Exekutorskou komoru ČR povede až do nadcházejícího sněmu soudních exekutorů prezidium v čele s prezidentem Mgr. Janem Mlynarčíkem. Funkce viceprezidenta se ujme dlouholetý člen prezidia Mgr. Martin Tunkl.

Po náhlém úmrtí bývalého prezidenta JUDr. Vladimíra Plášíla, LL.M., vedl Exekutorskou komoru ČR po přechodnou dobu Mgr. Jan Mlynarčík v postavení viceprezidenta. Na svém posledním jednání si prezidium Exekutorské komory ČR zvolilo nového prezidenta Mgr. Jana Mlynarčíka a viceprezidenta Mgr. Martina Tunkla.

Úkolem nového vedení nyní bude především příprava a zajištění organizace březnového sněmu soudních exekutorů, na němž bude voleno nové vedení. V této epidemiologicky složité době se bude jednat o nelehký úkol, obzvláště ve spojení se současným bojem za smysluplnou novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu, která je poznamenána nepřeborným množstvím poslanceckých pozměňovacích návrhů, z nichž mnohé mají potenciál vážně narušit vymahatelnost práva v České republice. Přestože tedy mandát nového prezidia Exekutorské komory ČR nebude dlouhý, bude naplněn náročnou a usilovnou činností.

|

PROFESNÍ PROFIL NOVÉHO EXEKUTORA

Mgr. Martin Kubena

soudní exekutor
Exekutorského úřadu Brno-město

Povězte, prosím, čtenářům Komorních listů, odkud pocházíte, kdy jste se narodil atp.

Narodil jsem se 1. 12. 1979 v Brně, kde také žiji. Jsem ženatý a mám dvě děti.

Jaká studia jste absolvoval a jakou odbornou praxi za sebou máte? Uvést lze i jazykovou vybavenost, publikační činnost atd.

Vysokoškolské vzdělání jsem získal absolvováním studia v magisterském studijním programu právo na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, a to v akademickém roce 2003/2009. Z cizích jazyků hovořím anglicky na úrovni B1/B2. Mimo exekuční činnost spolupracuji s Národním institutem pro děti a rodinu (NIDAR, z. s.), jež poskytuje komplexní podporu dětem a rodinám v obtížných životních situacích, se zvláštním zřetelem na děti se specifickými potřebami.

S jakým záměrem či posláním byste rád vykonával exekutorský úřad? Jaký přístup k účastníkům zvolíte? Na co se při výkonu činnosti budete soustředit?

Tak jako asi většina kolegů přede mnou, bych rád vybudoval menší, ale stabilní a dobře fungující úřad, který bude schopen rychle a profesionálně provádět veškeré úkony exekučního řízení. Důraz budu také klást na dodržování obvyklých zásad slušného a profesionálního chování ve vztahu ke všem účastníkům řízení.

Jsou se vznikem nového úřadu spojeny rozsáhlé povinnosti?

Ano, otevření úřadu je náročné po všech stránkách, administrativní, technické, finanční... Navíc úřad otevírám v době nouzového stavu a přetrvávání opatření způsobených nepříznivým vývojem epidemiologické situace nejen v ČR. Z tohoto důvodu funguje řada orgánů veřejné správy pouze částečně. Vyřízení některých záležitostí tak trvá delší dobu. Rád bych ale tímto poděkoval všem zaměstnancům EKČR, kteří vykonávají dobrou práci a poskytují maximální možnou součinnost. Bez nich by otevření úřadu trvalo výrazně déle.

Kdy plánujete otevřít svůj úřad? Kde se bude nacházet? Do jakých parametrů (personálních, IT atp.) ho v počáteční fázi zasadíte? A jaká je vaše vize ohledně ideálního fungování?

Pokud se to povede, rád bych úřad otevřel v průběhu února 2021. Exekutorský úřad se bude nacházet v širším centru města Brna v pronajaté administrativní budově. Při personálním obsazování úřadu počítám s menším týmem lidí, jehož součástí budou nejen dosavadní zaměstnanci. Spisy budou vedeny v elektronické podobě včetně elektronického provádění dražeb.

Co si myslíte o současném postavení soudního exekutora? Lze podle vašeho názoru přispět ke zlepšení stavu? Jak?

Není žádnou novinkou, že činnost soudního exekutora je společností vnímána spíše negativně. Možná je to i proto, že spousta lidí nerozumí základním principům, jak osoba exekutora funguje. Nezbyvá podle mě než provádět stále dokola osvětluvat, že osoba soudního exekutora je pro společnost důležitá a užitečná. V tomto ohledu se ale domnívám, že komora udělala obrovský krok dopředu a věci komunikuje jasně a stručně.

ABSTRACTS

JUDr. Roman Chaloupka

The possibility of the real estate owner to enter the dwelling of a third person that uses this property without a legal title

The presented expert article deals with the problem whether the owner of a real estate can legally achieve an entrance to his property (dwelling of a third person) in order to carry out an inspection if the person that uses this property without any legal title refuses to cooperate by any means and continues to use the property against the will of the owner.

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Execution costs paid before service of the notice of commencement of execution to the debtor

The article deals with a topic of determination of the obligation to pay the execution costs and their amount in a situation where the debtor pay the receivable directly to the creditor before service of the notice of commencement of execution. There are four situations discussed in the article that may happen during the execution proceedings: the creditor's claim is satisfied before the execution petition is filed and this is reported to the Judicial Officer before his authorization; the creditor's claim is satisfied after the submission of the execution petition and this is reported to the Judicial Officer before his authorization; the creditor's claim is satisfied before the execution petition is filed and this is reported to the Judicial Officer after his authorization; and the creditor's claim is satisfied after the submission of the execution petition and this is reported to the Judicial Officer after his authorization

ARTICLES

- 6** Evaluation
A word of the president of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic
- 9** The possibility of the real estate owner to enter the dwelling of a third person that uses this property without a legal title
JUDr. Roman Chaloupka
- 14** Execution costs paid before service of the notice of commencement of execution to the debtor
JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Komorní listy

Čtyřicáté páté číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 02/2017. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
JUDr. Milan Makarius
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal

redakce

Silvie Kratochvílová

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Na Pankráci 1062/58, 140 00 Praha 4

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

Serifa®

CONTENTS

- JURISPRUDENCE 18** From the Constitutional Court decisions
Section prepared by Mgr. Lucie Mikmeková
- 22** Court rulings on executions
Section prepared by Mgr. David Hozman
- NEWS FROM CHAMBER 33** Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic
Mgr. Petr Prokop Ustohal
- 36** Professional profile of a new Judicial Officer

Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání 15. 3. 2021

MK ČR E 19153
Registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

**Komorní listy
produkuje, vydává a distribuuje
Exekutorská komora České republiky**

Tyto činnosti zajišťuje společnost Wolters Kluwer ČR, a. s., U nákladového nádraží 10, 130 00 Praha 3.

 Wolters Kluwer

www.wolterskluwer.cz
Odpovědná redaktorka: PhDr. Mgr. Marie Novotná
(marie.novotna@wolterskluwer.com)
Časopis je dostupný také v ASPI.

BEZPLATNÉ PORADNY EXEKUTORSKÉ KOMORY ČR

Praha

Plzeň

Brno

www.ekcr.cz

